

Тошкент — дунё нигоҳида

Qishloq HAYOTI

O'zbekiston
Respublikasi
ijtimoiy-iqtisodiy
gazetasi

2004 yil 18 iyun, juma

1974 yil 1 yanvardan chiqa boshlagan

№ 79 (6.760). Sotuvda erkin narxda

ХАВФСИЗЛИК ВА ҲАМКОРЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШ ЙЎЛИДА

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ «ИНТЕРКОНТИНЕНТАЛ»
МЕҲМОНХОНАСИДА 17 ИЮН КУНИ ШАНХАЙ
ҲАМКОРЛИК ТАШКИЛОТИНИНГ (ШХТ)
САММИТИ БЎЛИБ ЎТДИ.

(Бу ҳақдаги материаллар билан газетамизнинг
2-3-саҳифаларида танишасиз).

Даҳонинг ʻилими

Бу пайтда Наталья Николаевнанинг хусну жамоли ўн тўрт кунлик ойдай тўлишиб, кўзни қамаштирадиган даражада латофат чўққисига чиққанди.

11-бет.

Болакай нигоҳидаги қаҳр

Бола ўз-ўзидан ўғри, боскинчи ёхуд қотилга айланмайди...

6-бет.

Кучлилар сараланмоқда

Россиялик футболчилар биринчилардан бўлиб Португалияни тарк этадиган бўлишди.

12-бет.

УЗРТСБ Биржевые котировки сумми

БЕНЗИН (76) 370,3 ▲+6,9

БЕНЗИН (91) 425,0 ▲+12,0

ДИЗ.ТОПЛИВО 204,7 ▲+1,7

МАЗУТ 48,1 ▼-1,6

СЖ ГАЗ 109,0 ▲+0,2

ЭЪТИРОФ ВА ЭЪТИРОМ

ШХТ:

Амалий босқич

Тошкент саммити ШХТ тарихида ўта муҳим аҳамиятга эга бўлди. Унда эришилган келишувлар, тасдиқланган муҳим ҳужжатлар мазкур ташкилотнинг амалий фаолият даври бошланганидан далолат бериб турибди.

ШХТ саммитида иштирок этган давлат раҳбарлари билан бўлган учрашувлар ўзаро муносабатларнинг нечоғлик кенг қамровли эканлигини ҳам кўрсатиб турибди. Ушбу саммитда олиб борилган музокаралар чоғида инсоният цивилизацияси тараққиётига салмоқли ҳисса қўшган ва истиқлолдан сўнг давлат суверинитети ҳамда ҳудудий яхлитликни мустақамлаб, ўзига хос мис тараққиёт йўлини танлаган юртимизнинг дунё сиёсати сахнасидаги макёби, бу борада улкан ютуқларни қўлга киритаётгани ҳам таъкидланди. Бундай юксак баҳо ШХТ давлат раҳбарлари ва таниқли сиёсатчилар, жамоат арбоблари томонидан эътироф этилди. Қуйида айрим наشرлар орқали баён этилган ана шундай саммитий фикрларни эътиборингизга ҳавола этаймиз.

Фарит Мухаметшин, Россия Федерациясининг Ўзбекистондаги Фавқуллодда ва Мухтор элчиси:

Икки давлат Президентлари томонидан имзоланган шартномаларга асосланган Россия — Ўзбекистон муносабатлари улкан юксалиш босқичида. Бу сиёсий мулоқот савдо-иқтисодий алоқалар, ҳарбий ва ҳарбий-техникавий ҳамкорлик, инсонпарварлик ҳамда маданий соҳаларга тааллуқлидир. Рухсат берсаларингиз, Ўзбекистон — Россия муносабатларини ифодалаш учун Президент Ислам Каримовнинг 12 июн Россия кун муносабати билан Президент В.В.Путинга йўллаган табригида қайд этилган қуйидаги сўзларни келтиришни истардим: "Ишонаманки, — деб ёзади И.А.Каримов, — стратегик ҳамкорлик характериға эга бўлаётган икки томонлама Ўзбекистон — Россия муносабатларининг илдам ривожланиши бундан буён ҳам бизнинг мамлакатларимиз ва халқларимиз фаровонлиги ва хавфсизлигини таъминлаш манфаатлари йўлида хизмат қилади".

Александр Фитц, Германия, журналист:

Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти саммитининг Тошкентда ўтказилиши тасодиф эмас, чунки Ўзбекистон салмоқли сиёсий салоҳият ва обрўга эга. Иккинчидан, республикангиз минтақада экстремистик оқимлар ва наркотиклар кириб келишининг олдини олишда ҳам жонбозлик қилмоқда. Энг муҳими, Ўзбекистон хавфсизлигини таъминлаш борасидаги минтақавий ҳамкорлиқнинг маркази ҳисобланади.

Доктор Петер Шпери, Германиянинг иқтисодиётда рақобатга қўмаклашувчи уюшмаси раиси, Германия — Ўзбекистон жамияти вице-президенти:

Шанхай Ҳамкорлик Ташкилотининг Тошкентда ўтказилаётган саммити юқори даражадаги минтақавий ҳамкорлик ва ШХТга аъзо мамлакатларнинг муҳим масалаларини ҳал қилишда ўз кучларини мувофиқлаштиришга бўлган интилишини намойиш этди.

Пекинда Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки ва Хитой Экспорт-импорт банки ўртасида Ҳамкорлик тўғрисида меморандум имзоланди. Бу ҳақда ЎЗА мухбирига Миллий банк матбуот хизматидан хабар беришди.

Банклар ҳамкорлиги

Икки мамлакатнинг энг йирик молиявий ташкилотлари ўртасида мазкур ҳужжатнинг имзоланиши ташқи иқтисодий фаолият ва минтақавий ҳамкорлиқни ривожлантириш, ўзаро фойдали шериклик муносабатларини фаоллаштириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга хизмат қилади. Миллий банк экспертларининг фикрича, банкларнинг алоқалари Хитой компанияларининг инвестициялари ва янги технологияларини Ўзбекистон корхоналариға жалб қилиш, инвестиция лойиҳаларини молиялашга ёрдам беради.

В.Николаев, ЎЗА мухбири.

Юртодошларимиз Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти Тошкент саммитининг ишини ҳамда Хитой Халқ Республикаси Раисининг Ўзбекистонга давлат ташрифини диққат билан кузатишди. Назаримда юртимиз ташкилотчилигини ҳам, мезбонликни ҳам жойига қўйди.

Тошкент руҳи ҳамма жойда, барча учрашув ва мулоқотларда ҳукмронлик қилди. Бир даврада ўтириб, яна мақсадини кўлаб, бир-бирини яхши тушуниб мулоқот қилганга нима етсин. Меҳмонларни нимадир бир-бирига боғлаб турарди. О, Тошкентим, балки сенга ўзинг тарбиялаб буюклик да-

дан бир неча йил олдин ана шу катта ислохотчининг ватани — Сичуан вилоятида бўлганимизда деҳқончиликдаги "мўъжизалар" билан танишган эдик. Бу ерда қуёшли кунлар кам бўларкан. Бир йил мобайнида йигирма-ўттиз кунгина қуёш кўринади, дейишди. Қолган кунлар осмонни булут қоплаб, кўпинча майдалаб ёмғир ёғиб тураркан. Шунга қарамадан суғориладиган майдонлардан бир йилда уч марта ҳосил олинаркан. Ҳар қарч ер ҳисобда ва эъзозда. Ернинг ишдан чиқишиға мутлақо йўл қўйилмайдиган. Гидротехника ва мелиорация иншоотлари авайлаб-асралади, тупроқ унумдорлигини ошириш технология-

ҳам таҳдид қилиб турибди. Умуман, Россия ана шундай ёвуз кучлардан азият чекаётган давлатлар сирасига қиради. Шунинг учун ҳам бу давлатнинг Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти фаолиятида фаол иштирок этиши фақат Россиянинг ўзи учунгина эмас, балки минтақа учун ҳам катта аҳамиятга эга. Чунки Россия Марказий Осиёдаги мамлакатлар билан кўп томонлама интеграцияга киришган давлат. Унинг Тошкент саммитидаги иштироки эса халқро анжуманга алоҳида салоҳият ва салобат бағишлаб турди. Биз Россия тимсолида яна бир стратегик ҳамкор орттирдик. Ўзбекистон аҳолиси бу борада имзоланган ҳужжатни мам-

Тинчлик ва фаровонлик кафолати

ражасига етказган Хўжа Аҳрор Валий ҳазратларининг тинчлик, мурося, ақлдор билан йўлчилар руҳи покларни мададор бўлгандир?! Нима бўлганда ҳам Тошкентдаги ижтимоий-сиёсий ҳаётда дўстона иқлим халқро анжуман ишининг самарасини таъминлашга ижобий таъсир кўрсатганили аниқ.

Атиги бир неча йил олдин биз хорижа қиш ёки хориждан меҳмон қақаришдан маҳрум бўлган мамлакат эдик. Ҳозир эса хориждаги макёмиз билан ҳар қанча фарҳансас арзийди. Бугун биз қимлар билан дўстлашганимизни ҳаёт қўриб турибди. Бугун биз тенглар ичида тенгимиз. Бугун биз дунё сиёсатини белгилайдиган, ҳаёт иқтисодининг устуларини ўрнатадиган, ер юзиде тинчлик ва хавфсизлиқни кафолатлайдиган давлатлар билан шерикмиз, ҳамкормиз.

Бу ўз-ўзидан бўлмайдиган, албатта. Ташқи сиёсат — кўнгил кўчалари эмас, ўта мураккаб ва нозик санъат. Яхши дўст, ишончли шерик, стратегик ҳамкор санъаткорона сиёсат тўғрисида топилади. Тошкентта, халқро анжуманга ташриф буюрган дўстларимизни биз ана шундай сиёсат тўғрисида топганмиз.

Бугун бизнинг қимлигимизни дўстларимиз, шерикларимиз ва ҳамкорларимизга қараб билишсин. Нафақат Осиёда, балки бутун дунёда катта салоҳиятга эга бўлган Хитой биз билан кўп томонлама ҳамкорлиқни йўлга қўйган. Бу давлатнинг сиёсий ҳаётда иқтисодий имкониятлари кенг. Бу имкониятлар давлатларимиз ўртасидаги алоқаларни қатъиятлик билан изчил ривожлантириб боришга ижобий таъсир кўрсатяпти. Аслида бу изчиллик стратегик ҳамкорлик сари йўл курсатиб турибди. Биз Ху Цзиньтао билан Ислам Каримов баёнотларидан шуни англаб етдик. Назаримда, ҳар иккала раҳбарда ўзаро ишонч ва танланган йўлда қатъиятлик кузатилади.

Хитойда иқтисодий ислохотлар жадал суръатларда олиб боришмоқда. Бу бутун дунёнинг ҳавасини келтирмоқда. Ўз вақтида Ден Сяопин ислохотлар ташаббускори бўлган. Охириги ўн йилликларда унинг ишини издошлари давом эттиришди. Хитойнинг Ху Цзиньтаодан олдинги раҳбари ҳам Ден Сяопиннинг издоши эди. Биз бун-

сига қатъий амал қилинади. Биз қулпнай етиштириш тажрибаси билан танишдик. Ҳар дон қулпнайнинг катталиги тухумдай, суви кам, шираси кўп. Бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳосилдорлиги ҳам юқори.

Шунингдек, бу мамлакатда хусусий тадбиркорлик ва кичик бизнес ниятда ривожланган. Гўё ҳар бир хитойлик тадбиркор ёки хўнарамдандаи. Аслида ҳам шундай. Истеъмол молларининг кўпчилигидан оёқ олиб юролмайсиз. Уларнинг сифати давлат томонидан қатъий назорат қилинади. Тошкентда Ўзбекистоннинг Хитой билан муносабатлариға доир ўнта ҳужжат имзоланди. Уларнинг орасида қишлоқ хўжалиги, тўқимачилик, хусусий тадбиркорлик ва кичик бизнесга дахлдор ҳамда савдо-иқтисодий муносабатларни эркинлаштиришға доир ҳужжатлар ҳам борлиги диққатга сазовордир.

Хитой ўзининг Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти доирасидаги фаолиятида терроризмга, экстремизмга ва айирмачиликка қарши курашни ўта муҳим деб билиди. Бу масалада Ўзбекистоннинг ёндашувлари ҳам шундай. Шунингдек, биз наркотик моддалар етиштириш ва уларнинг савдоси билан шўғулланишга қарши курашни ҳам ўта муҳим деб билимиз. Умуман, Ўзбекистон билан Хитойнинг ШХТ саммити кун тартибига кирган масалалар юзасидан ёндашувлари Тошкент Декларациясида ўз ифодасини топди.

Терроризм, экстремизм ва наркобизнес каби хавф-хатарлар Россияға

нуният билан кутиб олди. Биз Владимир Путин ўтказётган ислохотларни диққат билан кузатиб бораёмиз ва юз бераётган ўзгаришларни дўстона тўғулар билан самимий қабул қилаямиз. Айниқса, икки давлат президентлари ўртасидаги яқин ва дўстона алоқалар мамлакатларимиз ҳамда халқларимиз ўртасидаги муносабатларнинг тобора мустақамлашиб, қамол топиб боришиға хизмат қилмоқда. Бизнингча, Россия билан Ўзбекистон, Владимир Путин билан Ислам Каримов ўртасидаги ўзаро ишонч ва самимият, мулоқот ва мурося, ҳамкорлик ва ҳамфайрлик Тошкентдаги учрашувда янада яққолроқ намоён бўлди.

ШХТга аъзо давлатлар Тошкентда учрашиб фақатгина ўз муаммоларини ҳал қилишмади, бошқаларнинг ташвишлари ҳақида ҳам бош қотиришди. Жумладан, Афғонистондаги вазиятни барқарорлаштиришда, наркотик моддалар етиштириш ва сотишға қарши курашда, мамлакатни қайта тиклаш ва бунёдкорлик ишларида ёрдам қўрстиш борасидаги вазифалар тўғрисида маслаҳатлашиб олдилар. Шу мақсадда Тошкентда тақдир қилинган Афғонистон раҳбари Ҳамид Карзай, назаримизда, тўғри маслаҳат берган ва бегараз ёрдам ваъда қилган ҳаммасларини ҳамда қўшиларидадан мамнун бўлди.

Ўзбекистон аҳолиси Тошкентдаги халқро анжуман ишини, давлат раҳбарларининг икки томонлама учрашувларини ҳаяжон, ишонч ва фахрийфтор тўғриси билан кузатишди. Биз яхши ниятли меҳмонларни, ишончли дўстларимизни, яқин қўшилариғизни юртимизни қорлаб, мақсадимиз эзгулик, яъни тинчлик ва барқарорлик, ўзаро ёрдам ва ҳамкорлик, бори-қелди, савдо-сотик ва яхши қўшиллик эканлигини намоён этдик. Маслаҳатли тўй тарқамас, деганларидек, қўшни давлатлар раҳбарларининг маслаҳатлашиб, кенгашиб, дидадорлашиб туришлари ўша мамлакатлар халқларини ҳаётлари тинч ва фаровон бўлишини қафолатлайди. ШХТнинг Тошкент саммитида эришилган натижаларни шу ташкилотға кирувчи давлатлар халқларининг ютуғи ва мулки десак тўғри бўлади.

Иброҳим НОРМАТОВ, сиёсий шарҳловчи.

Пилла:

ЭКСПОРТГА 2500 ТОННА

"Ўзбек ипаги" уюшмасидан олинган маълумотга қараганда, бугунгача жами 16 миңг 843 тонна пилла хом ашёси топширилди.

Утган йил шу кеча кундузда 15 миңг 948 тонна пилла етиштирилган эди. Ҳосилдорлик эса ҳар бир қути ипак куртиға ўртача 47,3 килограммға тўғри келаётди. Айни кунларда Жиззах, Фарғона, Хоразм ва Қашқадарё вилоятларида пилла топшириш ишлари давом этапти. Уюшма раисининг ўринбосари Абдулхамид Нишоновнинг айтишича, мазкур вилоятлар ҳам шу кеча кундузда режани удаллаш арафасида.

ЯХШИ ХАБАР

Маҳаллий уруғлардан тайёрланган 2500 тонна қуруқ пилла чет элга сотиш учун тайёрланаётди, дейди у. Бир килограмм пилланинг нархи 2,5 доллар бўлиб, асосий харидорлардан бири Хитой. Пилла сотилиши билан пиллачиларнинг қолган ҳақлари ҳам берилади. Шунингдек, хориж уруғидан тайёрланган 3300 тонна пилла республикамиздаги пиллачилик корхоналарида қайта ишланади.

Мутахассисларнинг ҳисоб-китоблариға қараганда, июл ойидан бошлаб ҳар ойда 100 тонна атрофида табиий ипак ишлаб чиқарилади.

Саид РАХМОНОВ тайёрлади.

Сувсиз деҳқончилик қилиб бўладими? Албатта, йўқ. Шу боис сувни тиллога, зарга менгзаймиз. Ўз касбини пухта билладиган мийибни алқаймиз ҳам. Очиги сўнгги йилларда мамлакатимиз ҳаётида рўй берган туб ислохотлар сув ҳўжалигида ҳам ўз аксини топмоқда. Бу ҳақда "Аму-Сурхон" ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси бошлигининг биринчи ўринбосари Ҳайдар Хўжамуродов шундай деди:

— Ҳозир вилоятимизда 3,5 мингдан ортиқ фермер ҳўжаликлари фаолият юритмоқда. Бундан ташқари, паст рентабелли ҳўжаликлар замирида фермерлик жамоалари ҳам тўзилмоқда. Ана шу кичик-кичик жамоаларни сув билан таъминлаш учун СФУлар ташкил этилди. Мулкчиликнинг янги шакли — фермерлик афзал эканлиги тобора ойдинлашапти. СФУ эса сув таъминотидаги муаммоларни баҳамжihat хал этишда бир восита бўлиб хизмат қилаяпти. Дейлик, қайсидир бир фермернинг даласи сув оқиб турган канал ёки ариққа яқин, бошқасиники эса узокроқда эканлиги, оби ҳаётдан фойдаланишда турли муаммолар келтириб чиқаради. Қолаверса, сув йўллари мунтазам равишда тозалаш туриш ва таъмирлаш ҳам зарур.

Ҳозирда фермерлар тақсимлаб олган ерлар аввал жамоа ва ширкат ҳўжаликлари қарашли бўлиб, ўша ҳўжаликнинг раиси, зиммасига вазифа юклатилган бош мутахассислари, бош мийиб бор эди. Раисдан тортиб то оддий мутахассисларгача ҳаммаси экинзорларнинг сув билан таъминлишини назорат қилар, ҳеч қачин бригаданинг даласи, энг охириги "қулқ" дагилар экинни ҳам сувсиз қолмасди. Бу масалада кўпроқ масъулият бош мийиб ва унинг ёрдамчилари зиммасига тушарди. Айнан шу хизматлари учун уларга жамоа ва ширкат ҳўжаликларида мош ва бошқа мукофотлар бериларди. Ариқ-зовурлар, каналларни тозалаш, гидроншоотларни таъмирлаш ҳам ҳўжалик умумий дарамади ҳисобига амалга ошириларди. Энди-чи? Бу ишларга, хусусан, мийибларга ҳам маблағ ажратадиган ҳўжалик йўқ. Бирок

фермернинг, ижарачининг даласи сув ичиши керак. Ариқда оқиб турган оби ҳаётни ҳаммага адолатли тақсимлаш ҳамда кафолатли етказиб бериш учун фермерлар ўртасида сувдан фойдаланувчилар уюшмаси тўзилган. Бугунги кунда вилоятда 36 та СФУлар фаолият кўрсатиб турибди. Бу борада Шўрчи туманидаги "Бокатисой", Музработ туманидаги "Жайхўн" ва бошқа кўплаб СФУларнинг фаолияти ибратли-

ўтилди. Оқибатда туманлардаги сув ҳўжалиги ташкилотларининг маълум қисми, шунингдек, каналлар бошқармалари тўғатилди. Улар замирида "Тўполанг-Қоратор", "Сурхон-Шеробод", "Аму-Занг" ирригация тизимлари ва "Сурхондарё" магистрал тизим бошқармалари ташкил этилиб, вилоятдаги барча мавжуд канал ҳамда сув ҳўжалиги объектлари шу ташкилотлар таъсирфига ўтди. Маъмурий-худо-

таъмирлаш бошқа бир пудратчи ташкилотга юкланар, улар қилинган иш устига қўшимча устама-ларни қўйиб, анча маблағни олиб кетишарди. Бир туманнинг техникасини иккинчи туман олиши мушкул эди. Ёки Қизирқ туманида турган бўльдзери, экскаваторни олиб келиш учун трайлер ёллашга тўғри келарди. Энди барча техника бир жойда жамланган. Таъмирга муҳтож ҳар қандай гидротехник иншоотни

учун, Аму-Занг тизими вилоятнинг 100 минг гектар ерини суғоради. Сув Амурдарёдан 3 та катта кўтарма насос орқали кўтариларди. Бу тизимни таъмирлаш учун давлат кафолати асосида Осиё Тараққиёт банки томонидан 73 миллион АҚШ доллари микдорда кредит маблағи ажратиларди. Бу маблағи биринчи навбатда 1-кўтарма насос станцияси Амурдарёдан сув оладиган жойда "Тиндирғич" қуриш режалаштирилган. Амурдарё суви лойқа қумли бўлганлиги учун насос станцияларининг ишчи гилдираклари тез ёйилиб, давлат бюджетидан кетадиган маблағ кўп микдорни ташкил этмоқда.

"Тиндирғич" қурилган, насос станциялар ишчи гилдираклари ишлаш мuddати ошиши натижа-сида бюджетдан бу учун кетаётган маблағ тежаб қолларди. Бундан ташқари, мазкур кредит маблағидан 1- ва 2-кўтарма Аму-Занг насос станцияларининг ҳамда канални қайта таъмирлаш кўзда тутилган.

Шу билан бирга, бугунги давр талабига жавоб бермай қолган Боботог насос станцияси ёнидан янги насос иншоотини қуриш кўзда тутилган. Келгусида Сурхон-Шеробод қўлини "Тўполанг" сув омбори"дан "Ҳазорбоб" канал орқали ўзи оқар сув билан таъминлаш билан боғлиқ қурилиш ишлари нийосига етказиларди. Бу миллирдаб сўмлик маблағ электр энергиясидан тежаларди деганидир.

Хуллас, республикамиз Президентининг "Қишлоқ ҳўжалигида ислохотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим йўналишлари тўғрисида"ги Фармони ва республика Вазирлар Маҳкамасининг "Сув ҳўжалигини бошқаришнинг ташкил этиши тақомиллаштириш тўғрисида"ги Қарори вилоят сув ҳўжалигини тубдан ислох қилиш, тўпнали қолган муаммоларни ҳал этиш имконини берапти. Бу қишлоқ ҳўжалигининг янада ривожланишига хизмат қилиши шубҳасиз.

Сухбатдош:
Менгрон Олломурадов,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

дир.

— Бугун сув ресурсларини бошқаришда маъмурий-худудий услубдан ҳавза усулига ўтилган. Бу ўзгаришнинг афзал жихатлари нималарда кўринаяпти?

— Илгари каналлар бошқармаси тизими мавжуд эди. Уларнинг вазифаси бош мандан сувни туман худудига келтириб беришдан иборат эди, ҳолос. Ҳўжаликнинг ичида қандай ҳол рўй берапти, қим қанча сув олаяпти, қайси бригадда сув етмаяпти, қайсидир ижарачи сувни зовурга оқиздириб қўйяпти, бундан мутахассислар бе-хабар қолишарди. Сув тақсими-ти билан туманлардаги сув ҳўжа-лиги бошқармаси шуғулланарди. Ярим аср давомида шаклланган сув ресурсларини маъмурий-худудий усулда бошқариш кейин-ги пайтда ўзини оқламай қолди. Сув тақсимилишида тушунган-тушунмаган одамларнинг аралашуви ишчи яхшилалашга эмас, аксинча ҳар хил муаммо ва эъти-розларга сабаб бўла бошларди. Президентимизнинг 2003 йил 24 мартдаги Фармонида кўра сув ресурсларини маъмурий-худудий жихатдан бошқариш усулидан сув таъминоти ҳавза усулига

дий тизим пайтида бу соҳада 1432 нафар ишчи-хизматчи ва ходимлар ишлаган бўлса, бошқарув аппаратининг ўзида 158 нафар киши бор эди. Ҳавза принци-пида ўтилган, ишчи-хизматчи-лар 1346 кишига, бошқарувчи-лар эса 122 кишига тушди. Ишчи-хизматчилар сони 68 на-фарга, шу жумладан, бошқарув аппаратидагилар 36 нафарга қискарди.

Шу пайтгача ширкат ҳўжалик-лари сув таъминоти масаласида туманлардаги сув ҳўжалиги таш-килотлари билан ишлаган бўлса, энди янгида ташкил қилинган ирригация тизими бошқармалари билан тўғридан-тўғри шарт-нома тўзмокдалар. Иш юритиш-нинг бу шакли энг аввало оби ҳаётдан одилона, илмий асосда фойдаланиш имконини яратмок-да. Мийиблар фаолиятига мута-хассис бўлмаган кишиларнинг аралашуви тобора барҳам топ-моқда. Мавжуд техникалардан унумли фойдаланиш имконияти туғилди. Илгари 18 та ташкилот ихтиёридаги механизмлар 4 таш-килотда бириктирилди. Бу эса бюджет маблағларидан мақсад-ли ва самарали фойдаланишга шароит яратди. Масалан, аввал бирорта гидротехник иншоотни

бошқа ташкилотга ялинмай, уларни жалб этмай ходимлари-мизнинг ўзлари сошлашарди. Иш-нинг сифатли бажарилаётганини айтмайсизми. Шу йўл билан иқтисод қилинган маблағ эса янада кўпроқ ва сифатлироқ иш-лашга йўлларларди.

Шунингдек, насос станцияла-ри, коллектор-дренаж тармокла-рини бошқаришни худудий прин-ципдан ҳавза принципида ўтка-зиш ҳам ўз самарасини бера-пти.

— Айтинг-чи, қишлоқ ҳўжа-лигини кафолатли сув билан таъминлаш бўйича қандай чо-ралар кўрилмоқда?

— Сир эмаски, ҳозир фойда-ланялаётган сув ҳўжалиги объект-лари, насос станциялари 70-80 йилларда барпо этилган бўлиб, асосий қисми эскирган ҳамда таъмирга муҳтож ҳолатда.

Сув ресурсларини бошқариш-ни ташкил этишни тақомиллаш-тиришнинг 3-йўналишида, истеъ-молчиларни шартнома асосида кафолатли таъминлаш мақсади-да бугунги кун талабларига жа-воб бермай қолган сув объект-ларини таъмирлаш назарда ту-тилган. Вилоятда республика ҳукумати ёрдами билан бир қан-ча ишлар қилинмоқда. Мисол

“Тирик офат”нинг умри қанча?

Чигиртка ер юзида гоят кенг тарқалган ҳаша-ротлардан ҳисобланади. У Америка қитъасининг шимолидан тортиб то Жанубий Европа, Африка, Осиё, нийот Австралия қитъасига учрайди. Унинг яшовчанлиги ва кўпайувчанлиги сертур ва сернасли эканлигидан. Роса кўпайган палла-сида бир квадрат метр майдонга юзлаб, ҳатто минглаб чигирткалар тўғри келади.

Қуш гапаларини эслату-чи сон-саноксиз чигиртка га-ласи жойдан-жойга шу қадар тез (суткасига 30 км дан ортиқ йўл босиб) қўча-дики, унинг қаердан қандай келиб қолганлигини ҳам пайқаш қийин. Мўр-малаҳ-дек ёпирилган ҳашарот ни-маки кўкат бўлса “танла-май-нетмай” паққос туши-раверарди. Айниқса, галла, гўза ва ййлов ўт-ўланлари-га қирон келтиради, очо-

фатлигидан ўсимликлар-нинг қаттиқ поя-шоқларини ҳам кемираверарди. Битта чигиртка кунига 30 марта-гача озиқланади, умрининг охиригача эса 300 грамм қўқатни еб битиради.

Марказий Осиёда, жум-ладан, Ўзбекистон далала-рида тўқай мароқаш, турон, отбосар, воҳа, туркман чи-гирткалари, баъзи йиллар-да пайдо бўладиган катта саксовул ва қора-тарил чи-

гирткалари экинга қирон келтиради.

Охириги йилларда Қаш-қадарё, Жиззах, Сирдарё ва Тошкент вилоятларида ко-лектар, канал бўйларида зарарли чигирткаларнинг кўпайганлиги кузатишмоқда. Бундай ҳолат, айниқса, май-юн ойларига тўғри кела-япти. Галла ўрилгандан сўнг

БУГУННИНГ ГАПИ

чигирткалар қуруқ пичандан қўқатларга ўтади.

1983-1984 йилларда республикамизда маро-қаш чигирткасига қарши 1,5 млн гектар майдон дориланганлигига қара-масдан 10 минг гектар пахта, 12 минг гектар галла экинларига зарар келтирган эди. У давр-ларда чигирткага қарши курашиш учун дори-дар-монлар МСХнинг руҳ-сати билан келар, то улар қўриб ҳулоса бер-магунча чигирткалар ҳақиқий офатга айлан-иб улгурар эди. Шу сабаб-ли 1980 йилларда Қаш-қадарё ва Сурхондарё вилоятларида қишлоқ ҳўжалиги жуда катта та-

лафот кўрди.

Мустақиллик туфайли биринчи бўлиб Ўзбекистон ҳукумати зараркунандалар-га қарши экспедициясини ташкил қилди. Ҳозирги кун-да ҳамма техника ва пре-паратлар билан таъминлан-ган курашиш экспедицияла-ри зарарли чигирткаларни ўз вақтида бартараф этмок-да.

Биздаги тажриба кўп давлатларда ўрнатилган сифати-да тан олинмоқда. 2003 йил Термиз шаҳрида чигиртка-ларга қарши кураш чорала-ри бўйича илмий анжуман бўлиб ўтди. Унда Афғонис-тон, Туркменистон, Қозо-ғистон, Қирғизистон, То-жикистон, Россия, Герма-ния, Франция, АҚШ давлат-ларидан мутахассислар қатнашди. Шу йил Пе-кинда (11-16 май) XXV Бу-тун жаҳон ўсимликларни ҳимоя қилиш бўйича бўлиб ўтган конгрессда мутахас-сисларимиз ҳам қатнашди. Бу анжуманга дунёнинг 85 давлатларидан 1700 олим-лар келди. Конгрессда дунё бўйича асосий муаммолари-дан бири - зарарли чи-гирткаларга эътибор бе-риш, ҳамкорликда ўрганиш масалалари қўриб чиқилди.

Айниқса, 2000-2001 йиллар-да Россия ва Қозғистонда зарарли чигирткалар 14 млн гектардан ортиқ майдонда тарқалиб, минглаб гектар-даги бошқоқли долларга зарар келтирганлиги эслатиб ўтилди ва бу борада Ўзбе-кистонда олиб борилаётган ишлар бошқаларга ўрнат қилиб кўрсатилади.

Айни кунларда Жиззах, Сирдарё ва Тошкент вило-ятлари қатори пойтахтимиз-нинг айрим туманларида чигиртка ва чигирткасимон Турон ва Доғли темирча-лар учрамоқда. Бу тирик офат пойтахтимизга Қозо-ғистон худудидан шомол ёрдамида учиб келган. Бу ҳашаротнинг пойтахтимиз-га шомол таъсирида учиб келиши яна бир ой давом этиши мумкин. Шу боис бу-гунги кунда қозғистонлик мутахассислар билан ҳам-корликда чегара худудлари-да қузатув ишларини олиб бориш зарур.

Халқимизда ўзингга эътиёт бўл, қўшинингни ўғри тутма, деган гап бор. Шу боис катта меҳнат эвазига етиштирилган ҳосилни еди-риб қўймайсизми, жой-лардаги мутахассислар бир дақиқа бўлса-да гафлатда қолмасликлари лозим.

Фуркат ГАФФОРОВ,
Ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий тадқиқот институтини чигирткаларни ўрганиш лабораторияси мудири, фан доктори.

МАВСУМ

ГАЛАМИЗ БИР МИЛЛИОН

ТОННАДАН ОШАД

Республикамизда гал-ла ўрими қизиган давом этапти. Қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазирлиги матбуот хизматида хабар қилишларича, бугунгача 275,5 минг гектар ерда-ги галла ўриб олинди.

Ана шу майдонлардан уо-ланган ялпи ҳосил 1 миллион 86 минг тоннадан ошган бўлиб, ўртача ҳосилдорлик 39,9 цент-нерни ташкил этмоқда. Мав-сумнинг тез ва сифатли яку-нланишида муҳим аҳамиятга эга бўлган юқори унумли қомбайн-ларнинг бир қисми ўртача иш унуми 16,6 гектарни ташкил қилмоқда.

ИКЛИМ

Об-ҳаво қандай бўларди?

Республика гидроме-теорология марказидан хабар қилишларича, 18-21 июн кўнлари юрти-мизда ҳаво ҳам булутли бўлиб, ёғингарчиликлар бўлмайди.

Шомол шарқдан 7-12 м/с тезликда эсади. Ҳарорат ке-часи 16-21, кундуз кўнлари 33-38 даража иссиқ бўларди. Шу кўнлари республикамиз жану-биди ҳарорат кечаси 20-25, кундуз 35-40 даражага кўта-рилиши баъшорат қилинапти.

Чиндан ҳам бозорда гуруч 300-400 сўм бўлган бир пайтда нега "Девзира"нинг нархи 1200-1500 сўмдан пастламапти? Уйлаб қоласан: балки "Девзира" етиштириш учун сарф-харажат кўп бўлар ёки уруғлик қимматдир, ёхуд парвариши машаққатлироқдир. Нима демайлик, қандай ўйламайлик, бу нарсалар барибир аниқ вазиятни кўрсатмайди. Жараёни урганиш мақсадида дастлаб сотувчиларнинг фикри билан қизиқдик.

Тошкент шаҳридаги "Эски жува" бозоридамиз. "Авангард", "Гулзор", "Аланга", "Истиклол", "Лазурний" - бари-баридан бор. "Девзира" эса унчалик кўп эмас. Лекин уни сўровчи харидорлар анча. "Девзира" сотилаётган растага яқинлашганимиз билан сотувчи йиғит ўзига қорлай бошлади:

- "Девзира"нинг зўри шу ерда. Нархи дейсизми, - келиштириб берамиз. Танланг, қай биридан?

- Неча сўмдан бўлди, - сўраймиз сотувчидан.

- Бир ярим минг деяпмиз. Хоҳласангиз, яхшиси бор.

- Яхшиси-чи?

- Ўша нарх - 1500. Мана бунисини, майли, 1200 сўмдан бераман.

- Нега қиммат?

- Қиммат, дейсизми? Тўғри, аммо бизагма осонмас-да. Андижонликман, юки олиб келиш учун йўл пули, кейин жой пули, ижара пули, яна қанча чиқим. Ҳаммаси йиғилиб, бир олам харажат. Шунинг учун рос-

ти, устига озроқ қўямиз. Аслида ўзимизда сотсак ҳам бўлаверади. Биласангиз керак, водий халқи "Девзира"га ўч. Шу боис

дамла ва серхосил навиға бориб тақалади. Олимларимиз изланмаптилар, янгилик устида бош қотиргилари ҳам келмапти, чоғи. Шолени ўзим етиштирганим учун пасту баландини яхши биламан. Масалан, уруғликни олайлик, ҳар бир деҳқоннинг ўзи тайёрлайди. Менимча, яхши уруғлик тайёрлаб берилса "Девзира"дан арзон гуруч бўлмаса керак.

Сухбатдошимизнинг гаплари ҳар биримизни муло-

Замон Жуманов. - Гуручнинг бу нави қиммат бўлишига икки сабабни кўрсатиш мумкин. Биринчиси, ҳосилдорлиги нисбатда кам. Бир гектар майдондан энг юқори кўрсаткичда 50 центнергача ҳосил беради. Иккинчиси, технологияси оғир. Шолни етилгач, ўз муддатида йиғиб олинмаса фақат полга эга

бўласиз. Шунингдек, қаттиқроқ шамол бўлса ёки кун исиб кетса, ҳосил тўкилиб кетади. Яна бир гап. "Арпа

"Девзира"нинг 3 та - "Оқ бошок", "Қора қилтиқ", "Қизил қилтиқ" каби намуналари Давлат нав синаш комиссиясига тақдим қилинди. Тан олиш керак, бу нав намуналарининг ҳосилдорлиги ҳам 50-55 центнер атрофида. Чатиштириш йўли билан серхосил "Девзира" намуналарини яратиш мумкин. Биз унга ҳали кўл урганимиз йўқ...

Очиғини айтиш керак, шолнинг қайси навини экишдан қатъий-назар кам харажат қилиб юқори ҳосил олиш кўзда тутила-

"Авангард"да 19, "Истиклол", "Лазурний"ларда 21 фойздан. Мана, сизга гуручларнинг фарқли жиҳати.

Бу - мутахассиснинг фикри. Назаримизда, яна бир кишининг сўзларига қўлоқ тутмоқ керакдек. У ҳам бўлса ошпаз. Сабаби, бозорда ошнинг нархлари ҳам икки хилда. Оддий гуручдан тайёрланганлари 600-700, "Девзира" палов аса 800-900 сўм. Нега шундай?

- Чунки гуруч қиммат, - дейди ошпаз Хотам Раҳимов. - Лекин "Девзира"нинг битта сири бор. Унинг оши баракали бўлади, аниқроғи, гуруч доналари қўзилди қўядади. Бир килограмму 200 грамм гуручнинг оши бошқа гуручларнинг икки килограммининг босиб кетади. Шу сабабдан харажатлар деярли тенг. Ошнинг нархи ҳам бир хил бўлиши керак. Бироқ бунисини арзон қилмас, сотишга қийналарман. Қизиқ, одамлар негедир емай қўйишади...

Ошпаз андак адашапти чоғи. Келинг, ўзимиз бир хомчўт қилиб кўрайлик. "Девзира"ни 1500 сўмдан олсак, бир килограмму 200 гарамми 1800 сўм бўлади. Бошқаси-чи? Килограммининг 300, бориғи 400 сўмдан олган тақдирингизда икки килограмми 800 сўмдан ошмайди. Ойдинлашадими, "Девзира" барибир қиммат. Лекин қай бири қулай? Албатта, чўнтақбон, ҳосилдори ва тўйимлиси. Шундай эмасми?

Саид РАҲМОНОВ, "Қишлоқ ҳаёти" муҳбири.

Харажатсиз даромад олиш мумкинми?

Яқинда Нурота туманидаги Алишер Навоий номили ширкат хўжалигида бедачиликни ривожлантириш бўйича республика семинари бўлиб ўтди. Унда иштирок этган мутахассислар ана шу тармоққа эътиборни янада кучайтириш юзасидан ўзаро маслаҳатлашишди.

Бу борада қизиқарли фикрлар, жўяли

таклиф ва мулоҳазалар ўртага ташланди. Бусиз мамлакатда чорвачиликни ривожлантириш мушкул эканлиги ҳам алоҳида таъкидланди. Анжуман қатнашчилари ўз навбатида, мазкур хўжаликда бу йўналишда қилинаётган ишлар билан ҳам яқиндан танишдилар. Бу ердаги мавжуд 150 гектар майдонда артезиан қудуғи суви ёрдамида макка етиштирилаётганлиги уларда яхши таассурот қолдирди.

Маълумки, Нурота чўл туманларидан бири ҳисобланади. Унинг улкан майдонини эгаллаган ҳудудига четдан ақалли кичик бир ариқ ҳам оқиб қирмайди. Шу боис нуроталиқлар асосан чорва ва лалми деҳқончилик билан шуғулланишади. Бироқ ана шундай шароитда ҳам излаган имкон топиши мумкин экан. Тумандаги бир қатор хўжаликларда артезиан қудуқлари кўмағида маълум миқдорда сувли галла, беда, мева-сабзавот, полиз ва боғдорчилик экинлари парвариши ҳам йўлга қўйилмоқда. Навоий номили ширкат хўжалигида ҳам

шу йўл билан 200 гектар галла, 150 гектар беда, 5 гектар боғ ташкил қилинган. Уларнинг самарадорлиги ҳам кўнгилдагидек.

Шу ўринда барибир тан олиш жоиз, сервис дарёю ариқлар бўйида кўним топган масканлар билан дашт ҳудудларининг шарт-шароитларини тенглаштириб бўлмайди. "Қўлдан берганига қўш тўймас" дейишади. Артезиан қудуқлари ёрдамида кенг қўламда деҳқончилик қилишнинг имкони йўқ. Бунинг ўзига хос сабаблари етарли. Қолаверса, ер ости сувлари заҳираси ҳам беҳисоб эмас, ундан тежаб-тергаб, оқилона фойдаланиш талаб этилади.

- Шуларни назарда тутган ҳолда, биз қишлоқ хўжалигининг бошқа, ноанъанавий турларини йўлга қўйишга ҳам алоҳида эътибор қаратаёلمиз, - дейди хўжалик раҳбари Беркин Қўлмонов. - Ўрдақчилик, паррандачилик, асаларичиликни ривожлантириш борасидаги саъй-харажатларимиз яхши самаралар беришига ишончимиз қомил.

ИЗЛАНИШ

Хозир хўжаликда ўрдақчилик Индонезиядан келтирилган "Индаутка" деган тури парваришланаяпти. Ҳар қандай касалликларга чидамли бўлган она ўрдақларнинг ҳар бири йилга уч марта 15 тантан тўхум босиб, жўжа очилиши мумкин экан. Хозирнинг ўзида юздан зиёд жўжа очирилган бўлса, яқин кўнларда улар яна 200 тага қўйлади. Йил охиригача эса бу рақам 2 мингтадан ошар экан. Шу тарзда қўлаверса, икки-уч йилдан сўнг уларнинг ҳисобини олиш ҳам мушкул бўлиб қолиши тайин. Ҳисоб-китобларга қараганда, хўжаликда 1 миллион донагача ўрдақ парваришлаш имкони мавжуд. Хўжалик раисининг таъкидлашича, "харажатсиз фойда келтирувчи" (бу ишлар атғи юз минг сўм эвазига йўлга қўйилганлиги ҳам шундай дейишга асос беради) мазкур тармоқ келажақда хўжалик учун мўмағина қўшимча даромад келтиришига шубҳа йўқ.

(Ўз муҳбиримиз)

МАВЗУ

"Девзира" нега қиммат?

шолни"ни янчиб, тайёр гуруч ҳолига келтириш ҳам анчагина меҳнат талаб қилади. Чунки технологияси бошқача. Лекин эътироф этиш керак, сув сарфи нисбатан кам. Негаки, у 90 кунда етилади. Бошқа навлар эса ўртача 100-130 кунда ҳосил беради. Ҳисоб-китобларга қўра, "Девзира" тез етилгани боис 20 фойз сув тежалар экан. Институтимиз олимлари томонидан 2003 йили

ди. Ўзингиз бир ўйлаб кўринг, бир гектар ерга "Девзира" экиб, 50-55 центнер ҳосил олган маъқули ёки "Авангард", "Аланга" экиб, 80-90 центнердан хирмон кўтарган афзаллиги? Қолверса, "Девзира"нинг гуруч чиқishi фойизи 65-70 бўлса, "Авангард"ники 71-73, "Истиклол"ники эса 75-80. Энди амиллоза (таркибидоғи сифат белгилари) миқдорини олиб кўрайлик, "Девзира"да 17,

Бозор иқтисодиёти шароитида ҳар бир юридик ёки jisмоний шахс чет эл фирмалари билан савдо-сотик алоқаларини ўрнатиши, ўзининг ва чет эл маблағларини молиявий-хўжалик фаолиятига жалб қилиши, хориж компанияларига ўз улушини қўйиши мумкин.

Хўжалик юритувчи субъектлар бир қатор йўналишларда хориж компания ва фирмалари билан молиявий-хўжалик му-

лар, товар ва хизматларни чегарадан ўтказиш тартиби, контрабандага қарши тадбирлар, ўтказиладиган ва киритиладиган товарлар, ишлар ва хизматларнинг турлари ва миқдорлари шулар қаторига киради.

-Тегishли товарлар, иш ва хизматларнинг номлари, миқдори ва қиймати кўрсатилган ҳолда тузилган божхона декларацияси, шакли ва мазмунини ўрнатилган халқаро тартиб ва қоидага жавоб бериши;

-халқаро юхжатларнинг махсус белгилари қўйилган хўжатларни тайёрлаш ташқи

Ривожланиш омили

омалаларини амалга оширадilar. Савдо-сотик фаолияти - хориждаги субъектларга тайёр маҳсулотларни сотиш ёки улардан товарларни сотиб олиш алоҳида ўрин тутайди.

Инвестиция (молиявий қўйилма) фаолияти - хориж сармоясини ўз ишига жалб қилиш ёки ортқочма маблағларини чет эл фирмаларига улуш сифатида бериш ҳам манфаатли хамкорлик сирасига киради. Хизматлар кўрсатиши, лицензия, савдо маркалари, дастурлар ва патентларни сотиш ёки сотиб олиш ва бошқа фаолият турлари ҳам кенг оммалашган.

Субъектларнинг ташқи иқтисодий алоқалари қонун ва қарорлар, халқаро қоидаларга асосан тартибга солиб турилади. Ушбу муносабатлар Президентимиз Фармонлари, Қонунлар, Вазирлар Маҳкамаси қарорлари асосида тегишли вазирликлар, идоралар томонидан чиқарилган йўриқномаларга мувофиқ назорат қилинади. Бу хўжатларда томонларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари, фаолият турлари ва шартлари кўрсатилган.

Субъектларнинг ташқи иқтисодий фаолиятини давлат томонидан тартибга солиш аввало божхона орқали амалга оширилади. Бу тизим хўжатларда давлат чегарасидан ўтадиган товарлар, ишлар ва хизматларга қўйилаётган тартиблар қайд этилади. Божхона томонидан олинадиган йиғимлар, тўлов-

иқтисодий алоқа йўналишида фаолият кўрсатишда алоҳида аҳамиятга эга.

Ушбу фаолиятнинг муҳим жиҳатларидан бири контрактларни тузишда миқдор, баҳо ва товарларни етказиб бериш тартиби ва графигини қайд этиш ва уларга тўла рия қилиш ҳисобланади. Бу талабларнинг бажарилиши устидан қатъий назорат ўрнатилади.

Ўзаро ҳисоб-китоб «Валюта тартиблари ва валюта назорати тўғрисида»ги Қўнонга асосан амалга оширилади. Валюта тартибларига рия қилиш Марказий банк томонидан назорат қилинади.

«Товарларнинг халқаро олди-сотдиси тўғрисидаги шартнома» - БМТ конвенцияси ташқи-иқтисодий фаолиятнинг асосий хўжатларидан бири ҳисобланади. Унда иқтисодий алоқаларга қулай шарт-шароитлар яратиш, шартномалар тузиш ва тегишли тартиб ва қоидаларни ўрганиш учун маълумотлар, ахборотлар билан таъминлаш, товарларни сотиб олиш ва сотишда камситишларни бартараф этиш ва бошқа қўллаб-масаллар қамраб олинган. Мамлакатимиз тadbиркорлари, ташқи иқтисодий фаолият билан шуғулланувчи фирма ва компанияларнинг юқорида қайд этилган тартиб-қоидаларга рия этишлари бу соҳадаги ишларни ривожлантиришга хизмат қилади.

Жаҳонгир ИСЛОМОВ, Саидқаҳор ХОЛХУҲАЕВ, Тошкент Молия институти магистрантлари.

ФИКР

Ҳали оқ-қорани ажрата олмайдиган, балоғат остонасига қадами етиб-етмаган болакайнинг нигоҳларида маъсуллик ўрнини қаҳр, нафрат эгалласа... Қалбида беғубор туйғулар уйғонмай, ғаламислик бош кўтарса... Қонидо ёвузлик оқа бошласа... Мана шу ёвузлик исканжа-сида у қўлини қонга ботирса... Бу фожа, ўз-ўзидан бесабаб юз бермайдиган. Бола ўз-ўзидан ўғри, босқинчи ёхуд қотилга айланибди.

Жорий йилнинг 4 июнида Жиноят ишлари бўйича Тошкент вилоят судида бўлиб ўтган очик суд мажлисида 14 ёшида қотилликка қўл урган, энг даҳшатлиси, нафрати йўлида ўз онасини қурбон қилган олмаликлик ўсмирнинг жиноят иши кўрилди. Оқ сут бериб, ози-кўпини фарзандига ғамхўрлик қилган онасини (унинг қандай тоифага аёл бўлганидан қатъий назар) пичоқлаб ўлдирган болага маълум муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди. Ҳаётда ўз ўрнини тоғиб улгурмаган ўсмир бир неча йиллар темир панжара ортига маҳкум этилди.

Жиноят тафсилотларига тўхталмаймиз, бироқ ўринли савол туғилади: она сўти оғзидан кетмаган боланинг бир инсон... ўз онасининг қонини тўкишига сабаб нима эди? Нега ўсмир қотилга айланди?

Бешафат далил ва асослар шуни кўрсатадики, боланинг қотилга айланиши оиладаги бепарволик, маъсулликнинг онанинг уни пул топишга мажбур этиб, турли қабилликларга бош-лаш оқибатида келиб чиққан. Бу фожада ёлғиз айбдор ўсмир эмаслиги тергов ва суд жараёнида маълум бўлди.

Ҳа, бугун, оғир бўлса-да, эътироф этиш кераки, жамиятимизда воқеа етмаганларнинг жиноят оламига қилиб қолиш ҳолатлари ҳукмига қўйилганича йўқ. Ҳамон гудак тасаввурлари билан ҳавойиликка алданиб қолаётган, ғаламис қимсаларнинг ортидан нопокиликка билиб-билмай қадам қўяётган, алал охир қонун ва виждон олдида жавобгарликка тортилётган фарзандларимиз қўл билан санагулик эмас.

Рақамлар шуни кўрсатадики, ўтган йили республикада умумий судланганларнинг 3,4 фоизини воқеа етмаганлар ташкил этган (Бу рақам 2002 йилда юқори кўрсаткич 4,2 фоизга етган эди). Яна статистикада келтирилганича, воқеа етмаганлар томонидан асосан, ўғирлик, безорилик, талон-торожлик ҳамда босқинчилик билан боғлиқ жиноятлар содир қилинган. Таассуфки, 2003 йилда воқеа етмаганларнинг яна 2 фоиз судланганлик ҳолати қотилликка қилиб қўйилган.

Тўғри, солиштирганда, бу кўрсаткичлар олдинги йилларга нисбатан озлиги мамлакатимизда воқеа етмаганлар орасида жиноятчиликнинг авж олишига қарши курашилаётганидан, жойларда бу муамманинг ечимига доир оами-қўпини чора-тадбир-

лар амалга оширилаётганидан далолат беради. Лекин бу ҳеч қурса бироз хотиржам тортишимизга етарли асос бўла олармикан?

-Афсуски, бу борада ҳали

ланганларнинг умумий сонига нисбатан ўғирлик 63,3 фоизни ташкил этган.

Айниқ, туюлса-да, тан олайлик, бугун қишлоқларда қўшнисининг товуғини ўғирлаб сотган, эртаси эса яна ўзгаларнинг мулкига қўз олайтиришга уринган болага даъно бериш билан чекланаёلمиз, холос. Айниқса, боласининг уч-тўрт сўм пул топиб келганлигидан боши осмонда ота-она қингирликини қўриб-қўрмасликка олиб яшашлари ёки ундан-да ачинарлиси, бо-

чилигидаги ўсмирлар салкам бир йил давомида ўзгаларнинг мулкини ўғирлаш ва шундан даромад топиш билан машғул бўладилар. Даставвал арзон-гаров буюмларни ўғирлашни уйда қилиб, бора-бора автомашина гаражларини бузиб, қатор қимматбаҳо мулкларни умариб, сотиб юборган бу болаларнинг ягона мақсади — бойлик орттириш бўлган. На яқинлари, на маҳалла-қўй уларнинг бу ҳаракатларини пайкаган. Аниқроғи, бу ерда ҳам лоқайдлик ўсмирлар-

МУНОСАБАТ

қилаётган бу болаларни илм, маърифат эмас, ўғирлик ортидаги бойлик қизиқтириши... бунини изоҳлаш кийин.

Яна бир мулоҳаза. Сир эмас, ёшлар ўртасида ишсизлик муаммосининг мавжудлиги, ҳеч қандай ўқимаётган ёки ишламаётган болаларнинг, қандай бўлмасин, қорин тўдирдишу кун ўтказиш қайфиятида жиноятнинг боши берк кўчасига қилиб қолиш ҳолатлари сўнгги пайтларда ортган. Бунини судланганларнинг қарийб 52,9 фоизини ўқимаётган ва ишсиз ўсмирлар ташкил этаётганилиги ва бу кўрсаткич йилдан-йилга ошаётганилиги ҳам тасдиқлайди.

Шунингдек, Республика миқёсида таққослаб ўрганилганда, маълум бўладики, Тошкент шаҳрида, Наманган ҳамда Тошкент вилоятларида воқеа етмаганларнинг жиноят содир этишлари нисбатан кўпроқ юз берапти. Бу эса мазкур ҳудудларда болалар тарбияси ва болалар ҳуқуқини ҳимоя қилиш борасида қилинадиган ишларни қучайтириш кераклигини исботлайди.

Дарвоқе, суд-ҳуқуқ тизимини қайта изоҳ қилиш, хусусан, жиний жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан жиноят содир этган воқеа етмаганларга жазо тайинлашда бағрикенглик тамойилига амал қилинаётганилиги таъкидлаш лозим. Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 85-моддасига ҳам шу тамойилдан келиб чиқиб ўзгартириш киритилгани, жумладан, воқеа етмай туриб ижтимоий ҳавфи катта бўлмаган жиноят содир қилган ёхуд қасддан унча оғир бўлмаган жиноят содир этган шахсларга нисбатан озодликдан маҳрум қилиш тартиқсидаги жазо тайинланмаслиги, жазима, ахлоқ тузатиш ишларига катта эътибор қарати-

лаётганидан қўланган ягона мақсад бор. Бу адашган фарзандларимизни тўри йўлга солишдир.

Аввало болаларимизнинг адашшларига имкон бермайлик. Уларга қўз-қулоқ бўлишни унутмайлик. Қолаверса, ҳар бир болани, то у воқеа етгунга қадар оила ғамхўрлигидан ва давлат томонидан қўрсатиладиган алоҳида ҳимоя ва ёрдамни олиш ҳуқуқидан маҳрум қилмайлик. Ана шунда ҳеч қачон нукта қўйилмайдигандек туюлаётган болалар жиноятни барҳам топади. Агар лоқайдликда, қафлатда яшайверсак, бугун ўғирлик қилган, эртага босқинчилик, талон-торожликка қўл урган боланинг индин қотилга айланиши ҳам ҳеч гап эмас.

Ф. ИБРОХИМОВА

БОЛА ҚОТИЛГА АЙЛАНДИ.

Нега?

нинг жиноят кўчасида бамайлихотир юришларига шариот яратиш берган. Мени таассуфга солган жиҳати, мазкур беш нафар жиноятчининг иккитаси юридик коллежнинг талабалари эди. Айнан гуруҳ бошлиғи Д. юридик коллежнинг 2-курсда ўқиркан. Хўш, эрта-индин ҳуқуқни муҳофаза қилиш тизимида хизмат қилиши лозим бўлган бу болаларнинг жиноят содир этишларига ҳуқуқий онг ва маданият шаклланигани сабаб, деб айта оламизми?! Қўза кундида синишсини, жазо муқаррарлигини билиб туриб жиноят

қиладиган вазифаларимиз қўлга ўхшайди, - дейди Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьяси Мухиддин Бобоев. - Келинг, шу ўринда бир хижатга эътиборингизни қаратсан.

Биз аксар ҳолларда ўсмирларимизнинг жиноят оламига қилиб қолишларида уларда ҳуқуқий маданият шаклланимаганини, ота-онасининг эътиборсизлигини, маҳалла-қўйнинг бепарволигини асосий сабаб қилиб кўрсатамиз. Бир қарашда бу ҳақиқат, аммо мен кузатишларим, фаолиятимдан келиб чиқиб бугун болаларимизнинг суд курсисига ўтиришларига олиб келувчи бош омил уларнинг кўча таъсирига тушиб, енгил-епил пул топиш мақсадида ўғирликка қўл ураётганликларини алоҳида таъкидламоқчиман. Бунинг исботи тартиқсида қўйдаги маълумотни келтирмаман: 2003 йилда воқеа етмаган суд-

ласини қай йўл билан бўлмасин, пул топишга мажбурлаш ҳеч биримизга янгилик бўлмай қолди. Оилада етишмовчилик туфайли боласининг ўғирлик қилишини тақийлай олмайдиган ота-оналар бир кун келиб арзимаган мол-мулкни деб балоғат остонасидаги жигарбанднинг бир инсон умрига зомин бўлиши, қўлини қонга ботириши мумкинлигини уйлаб қўрмайптилар. Ваҳоланки, айнан шундай фожиалар суд амалиётида тез-тез кузатилаёпти.

Шу ўринда бир мисол келтирсам. Яқинда Жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар судида бир гуруҳ воқеа етмаганлар ташкил қилган уюшган гуруҳ жиний ҳаракатлари қўриб чиқилиб, жазо белгиланди. Бу жиний гуруҳ 5 нафар ўсмирдан иборат бўлиб, уларнинг кичиги ҳали 15 ёшга тулган. 1985 йилда Тошкент шаҳрида туғилган Д. бош-

«Ўйламай босдим тиконни...»

Маълумки, юртимизда амалдаги қонунчиликка қўра жисмоний шахслар томонидан нақд хорижий валютанинг юртимиздан олиб чиқилиши Ўзбекистон резидентларига 2000 АҚШ доллари, уни республикамизга олиб кирилиши эса чегараланмаган миқдорни ташкил этади.

Таъкидланганидан қўл бўлган валютани олиб чиқиш республика Марказий банки ёки бош лицензияга эга бўлган ваколатли банк руҳсати билан амалга оширилади. Ҳар қандай шахс ўзини қанча миқдорда пул олиб ўтаётганлигидан қатъий назар, Т-6 шаклидаги боғжона баённомасини тўлдириб мажбурийдир.

Ушбу баённомада кўрсатилмаган нақд хорижий валюта аниқланган тақдирда эса қонунбузарга нисбатан тегишли жазо чоралари қўлланилиши аниқ. Бу борада олиб борилаётган тарғибот-ташвиқот ишларига қарама-дан, айрим шахслар томонидан ханузгача боғжона қоидаларини қўпол равишда бузиш ҳолатлари учраб турганлиги ачинарли ҳолдир.

Яқинда мана шундай ҳолатлардан бири "Тошкент-Аэро" итхтислаштирилган боғжона комплекси "Тошкент" халқаро аэропортининг учиб кетиш залида рўй берди.

"Тошкент-Москва" йўналиши бўйича учиб кетаётган республикамиз фуқароси Ким Людмила боғжона назоратидан ўтиши чоғида дастлаб ўзи билан олиб

чиқаётган хорижий валюталарнинг миқдорини кўрсатади.

Аммо ҳушёр боғжоначиларда унинг қатти-ҳаракатлари шубҳа уйғотди. Ушбу фуқарони шахсий текширувдан ўтказиш натижасида эса ҳаммаси ойдинлашди. У ўз эгидаги кийимининг ички чўнтағига яширган ҳолда ноқонуний равишда 4400 АҚШ доллари олиб кетмоқчи бўлган экан. Бироқ, унинг мазкур найранги иш бермай, ўз қилимишдан пушаймон бўлиб қолди.

Шунингдек, "Тошкент-Марказий" боғжона маскани ходимлари ҳам темир йўл орқали валюта бойликларини ноқонуний равишда олиб чиқишга уринган бир қонунбузарни аниқлашди. "Тошкент-Москва" йўналиши билан кетаётган поезд йўловчиси, республикамиз фуқароси Галина Чудистова ўзи билан олиб кетаётган хорижий валюталарни боғжона баённомасида нотўғри қайд қилди. Оқибати эса кундай равшан. Шахсий қўриқдан ўтказиш натижасида ушбу фуқаро ўз чўнтағига яширган ҳолда 1.500 АҚШ доллари ва 8.700 Россия рублини ноқонуний олиб кетаётганлиги фоти эди.

Ҳозирда ҳар иккала ҳолат юзасидан жиний иш қўзғатилган ҳолда тергов ҳаракатлари олиб бори-

Тошкент вилояти боғжоначилари бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимлари билан ҳамкорликда гийҳвандлик воситаларининг гайриконуний тарзда айланишига қарши жиддий кураш олиб бормоқдалар.

Иллатнинг йўлига ҒОВ

Яқинда Тошкент вилояти боғжона бошқармасининг контрабанда ва боғжона қоидалари бузилишига қарши кураш бўлими ва "Яллама" боғжона пости ходимлари муқаддам мавжуд бўлган маълумотларни юзага чиқариш мақсадида "Мерседес-Бенц" русумли автобусни тўхташтирди. Қирғизистон Республикасининг Бишкек шаҳридан Тюмен шаҳрига республикамиз орқали транзит усулида йўл олган ушбу транспорт воситаси МХХ, чегара қўшинлари ходимлари билан ҳамкорликда назоратдан ўтказилди. Мазкур автоуловни пухта текшириш давомида автоулов мотори атрофидаги махсус ҳуфйёна жойга яширилган Қирғизистон Республикаси фуқароси Манон Машрапова тегишли 10 бўлакдан иборат қарийб 12 кг гийҳвандлик воситаси борлиги маълум бўлди. Дастлабки тезкор тест синиқидан ўтказилганда, ушбу гийҳвандлик воситаси "Героин" эканлиги маълум бўлди. Жаҳонда энг захарли ва энг қимматбаҳо ҳисобланган бу оғу агар қўзланган манзилга етказилганда 600 минг АҚШ доллари атрофида сотилиши мумкин бўларди. Аммо бу қонунбузарнинг режалари ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимлари томонидан чиппака чиқарилди.

Ҳозирда ушбу ҳолат юзасидан тергов ҳаракатлари кетмоқда.

Н.САЛОМОВ

Табиат+инсон=ҳаёт

17 июн бутунжаҳон қургочилик ва саҳроларнинг кенгайиши олдини олиш кун. Шу муносабат билан БМТ махсус йиғини бўлиб ўтди. Бу йиғилишда сайёрамизнинг келажагига таҳдид солиб келаётган глобал ва кўз илғамас муаммолар муҳокама этилди.

Маълумки, охириги 50 йил давомида Ер юзиде деярли қу-затилмаган ҳарорат ҳукм сурмоқда. БМТ аналитикларининг ҳисоб-китобларига кўра, ҳаво ҳарорати ҳар 5-10 йилда 0,3-0,5 даража кўтарилиб бормоқда. Агар аҳвол шу тарзда кетаверса, 2025 йилга бориб чўл зоналари сайёрамизнинг учдан бир қисмини эгаллаб олиши мумкин.

Кузатувчиларнинг маълумотларига кўра, 90-йиллардан 2000 йилга қадар ҳар йили 2000 кв.метр ҳудуд саҳрога айланиб бормоқда. Бундай ҳоллар асосан Африка, Монголия, Шимолий Америка ва Осиё қитъасининг кўпгина ҳудудларида юз бермоқда.

Бунга инсоннинг ваҳшийларча ўрмонзорлар ва ўсимлик дунёсига пугур етказиши, заҳарли газларнинг меъёридан ортиқ миқдорда ишлаб чиқарилиши асосий омил бўлиб қолган. Она сайёрамизда об-ҳавонинг исиб кетиши бир томондан қургочиликка олиб келса, бир томондан абадий музликларнинг эриб боришига сабаб бўлаётир. Оқибатда сув тошқинлари вужудга келиб, бундан йилга 25 минг одамнинг ёстиғи қуримоқда. Ана шундай табиий офатлар келтирган талафотлар туфайли дунё иқтисодиёти ҳар йили 60 миллиард долларни ташкил этади.

Жиноятига яраша жазоланиши керак

Ироқда янги ҳукумат сайланган, у ердаги мавжуд вазият бирмунча барқарорлашди. Мана бир неча кундирки, мамлакат иқтисодиётини тиклашга бўлган ҳаракатлар аввалгиларига нисбатан илдамлашган.

Шу билан бирга собиқ президент Саддам Хусайн тақдирини ҳал этиш ишлари ҳам бошланиб кетди. Бундан бир неча кун илгари Халқаро Қизил Ҳоч ташкилоти АҚШдан собиқ диктаторни 30 июнга қадар озод этиш ёки унга нисбатан расмий айблов эълон қилишни талаб этди. 30 июндан сўнг бошқарув ироқликлар қўлига ўтган, коалицион қучларнинг ҳарбий амалиётлари барҳам топди. Женева конвенциясига кўра, ҳарбий амалиётлар тугагач ҳарбий асирларга нисбатан жиноий жазо қўлланилмаса улар озод этилиши лозим.

Қизил Ҳоч қаторида кўпгина халқаро ташкилотлар ҳам шундай талаб билан чиннинг таъбирича, тига яраша жазо Баъзи бир келтирилишича, сентябрда АҚШда юз берган воқеаларда Саддам Хусайннинг ҳам иштироки борлиги гумон қилинган. Лекин 11 сентябр воқеалари устида иш олиб бораётган комиссия бу каби тахминлар ўз тасдиғини топмаганини таъкидлади. Фақат баъзи бир маълумотларга оидлик киритилган. Яъни, 1994 йили Бин Лоден Суданда Саддам Хусайн билан учрашиб, Ироқда террорчиларни тайёрлаш лагери барпо этишни муҳокама қилган, бунинг эвазига унга катта миқдорда пул ваъда қилган. Лекин Саддам бу тақлифлардан бош тортган.

Яқинда CNN телеканали орқали АҚШ президентининг миллий хавфсизлик бўйича ёрдамчиси Кондолиза Райс хоним чиқиш қилиб, Саддам Хусайн ироқликларга яқин қўнлар ичида топширилишини эълон қилди.

Райс хонимнинг сўзига кўра, экс-президентнинг ўз юртига қайтарилишдан аввал у ерда жаҳон талабларига жавоб берувчи суд тизимини барпо этиш зарур бўлади. Бундан ташқари Ироқда Саддам Хусайнни қўриқлаш учун махсус бино ҳам барпо этилиши керак. Чунки собиқ диктаторнинг зугумларидан нафақат Ироқ ахли, балки қўшни Эрон, Қувейт, Бахрайн давлатлари азият чеккан. Уни одил суд орқали жазолаш энг тўғри йўлдир.

Ҳозирча Саддам Хусайн ўтган асрининг 80-90-йилларида ўз халқи-га нисбатан геноцид ўтказганликда, Қувейт билан бўлган жангларда жиноятлар содир этганликда, Эрон, Бахрайн ҳарбий асирларини шафқатсиз жазолаганликда айбланмоқда. АҚШ Саддамни ироқликларга топшириши маълум қилинган, Ироқ Муваққат ҳукумати адлия вазирлиги бу қарорни маъқуллади. Адлия вазири Малик Бурхон эса Хусний Ироқда ўлим жазоси тикланишини эълон қилди. Унинг сўзига кўра, олий жазо охириги марта Саддамга нисбатан қўлланилиши мумкин. Ироқ суверенитети тиклангандан сўнг бундай жазо тури балки умуман беқор қилинган. Буларнинг ҳаммаси 30 июндан сўнг ҳал этилади, деди адлия вазири Хусний.

Нима бўлганда ҳам Ироқда Саддам Хусайнни илиқ кутиб олиш-маслиғи аниқ.

Энг бой шаҳарлар

Халқаро Mercer Human Resource Consulting агентлиги дунё шаҳарлари бўйича ўтказилган янги рейтинг сўровномаси натижаларини эълон қилди.

Унга кўра, энг бой шаҳар номинацияси бўйича Токио биринчи, Лондон иккинчи, Москва учинчи ўринни эгаллади. Қолган ўринлар эса Осака, Гон-конг, Сеулга

насиб этди.

Агентликнинг консалтинг гуруҳи сўровнома-ларни 200 га яқин омилларга асосланиб иш олиб боришди. Шулар жумласига аҳолининг яшаш даражаси, озиқ-овқат ва транспортга бўлган талабнинг қўрсаткичлари ҳам кирди.

Экспортга ҳужум

Ироқнинг Киркук шаҳридаги нефтни қазиб олиш ва экспорт қилиш қувурлари мажмуасида портлаш юз берди.

Жорж йилининг апрел ойида ҳам шундай қўп-рувчилик со-дир этилган эди.

Ҳаммага маълумки, нефт Ироқ-нинг асосий даромад манбаи ҳисобланади.

Киркукда қазиб олинган нефт магистрал қувурлар орқали Туркияга экспорт қилинади. Айни дамда содир этилган портлаш оқибатида Туркияга нефт сотиш тўхтаб қолган. Нафақат Киркук, балки Басра ва Дибис шаҳарларида ҳам нефт экспортида юзага келган носозлик туфайли чекланган. Бу ҳол эса жаҳон бозорида бир баррел нефтининг баҳоси яна бир долларга оши-шига сабаб бўлди. Қоларни таъмирлаш учун 10 кундан зиёд вақт сарфланиши айтилмоқда. Ана шу ўн кун мобайнида Ироқ 600 миллион доллар зарар кўриши мумкин.

Шеварднадзе қароргоҳи аукционда

Грузия ҳукумати собиқ президент Эдуард Шеварднадзенинг Тбилиси ташқари-сидаги қароргоҳини аукционда сотишга қарор қилди. Қароргоҳнинг бошланғич нархи 29 миллион лари (14 миллион АҚШ доллари), деб баҳоланди.

Бундан ташқари со-биқ прези-дентнинг бешта дала ҳовлиси ҳам ким ошди сав-досига қўйи-лиш арафаси-да турибди. Ҳозирча бу иншоотларга Россия ва Буюк Британиялик йи-рки бизнесменлар талабгорлик қилишмоқда. Юқорида келтириб ўтилган дала ҳовлилар Грузиянинг энг бахаво жойларида жойлашган. Амал-даги президент Михаил Саакашвили сотилган қароргоҳларнинг пуллари давлат бюджетига ўтқа-зилишини ва ўзи учун иш кабинетига эга бўлган икки хонали уй етарли эканлигини айтиб ўтди.

Фидел Кастронинг болалик орзуси

Американинг миллий архив бошқарма-си томонидан 1940 йилда ўша вақтдаги АҚШ президенти Франклин Рузвельт номи-га ёзилган илтимоснома топилган.

Хат эгаси 14 ёшли бо-лақай, яъни Кубанин-г бўлгуси бо-лиғи Фидел Кастро эди. Унда прези-дент Рузвельтдан Кастро бир орзусини амалга оширишни сўраган.

“Мен ҳеч қачон 10 долларлик АҚШ купюра-сини кўрмаганман ва унга эғалик қилишни орзу қиламан. Сизнинг дўстингиз”, деб ёзилган эди

ушбу хатда.

Орадан 19 йил ўтиб Кастро бошчилигидаги партизанлар отряди Баитисто бошқарувини ағдариб ташлади ва у Кубанинги янги президенти бўлди.

Ҳозирча Кастронинг болалиқдаги 10 доллар-га эга бўлиш орзуси амалга ошганми ёки йўқми бу номаълумлигича қолмоқда.

Нефт ўғирлари

Нигериядаги Royal dutch нефт компания-сидан йилга 100-250 миллион баррел “қора олтин” ўғирланар экан. Бу билан компания йилга 4 миллиард долларгача зарар кўради.

Ўғирлик асосан яши-ринча ўтқа-зилган қувур-лар орқали амалга оши-рилади.

Компания вакилининг аноним ха-барларига кўра, бош-ликлар ҳеч кимга арз қила олишмайди. Чунки ўғирлик бошида жиноий айирмачи тўдалар ту-рар эмиш. Яна баъзи хабарларда келтирилиши-ча, бундай катта миқдордаги ўғирликдан келган фойдадан жиноятчилар қурол сотиб олишаркан.

Нигерия ҳукумати айни дамда Royal dutch ва шу каби компанияларда содир бўлаётган воқеа-лардан ташвишда. Агар бу ҳол давом этаверса, нафақат нефт компаниялари, балки Нигериянинг миллий хавфсизлигига ҳам зиён етиши мумкин.

Поезд ҳалокатга учради

Ҳиндистоннинг Мумбай шаҳрида пасса-жир поездеи ҳалокатга учради. Натижада саккизта вагон жиддий талафот кўрган ва 20 нафар йўловчи ҳалок бўлган.

Маълумотларга кўра, қучли ёққан ёмғир оқибатида ҳосил бўлган сел темирйўл линияларига тошларни оқизиб кел-ганлиги ҳалокатга са-баб бўлган.

Воқеа жойида фожа сабаблари ўрганилмоқда.

Отдан ўзган одам

Ниҳоят одам чидамлилиқ ва чопқирлик-да отлардан қолишмаслигини исботлади.

Лондонда бўлиб ўтган 35 км.лик кроссда 50 та от қаторида 500 нафар спортчи қат-нашди. Мара-фонда 25 йиллик тари-хда ичида илк бор Хю Лобб исмли лондонлик кросс ишқибози отлардан ўзиб би-ринчи бўлиб етиб келди.

Марафонда ҳаққонийлик учун чавандозлар пиёда чопагонлардан бир неча дақиқадан сўнг старт олишди. Пиёдалар учун яна бир қулайлик сифатида белгиланган жойларда йўлни қисқар-тириш мақсадида кесиб ўтиш ҳуқуқи ҳам белги-ланган эди.

INTERNET хабарлари асосида Ш.САНАЕВ тайёрлади.

Иссиқ жонмиз. Вужудимизда оғриқ турса, шифокор ҳузурга ошиқамиз. Оқ халат эгалари, Гиппократ қасамидега бир умр содиқ қолгувчи нажоткорларимиз дардимизга малҳам бўлади. Оғриқдан ёруғ олам зимистон бўлган бир кезде ана шу нажоткорларимизга шунчалар умид нигоҳини қадаймизки...

Шундай эса-да шифокорга кунинг тушмасин, дейишди. Бу ибора кишининг зинҳор тўшака михлини қолмаслиги, ҳаммиса соғлом юришини истаб билдирилган тиллак мазмунини касб этади, албатта. Лекин бугунги кунда жамиятимизда бу мазмун бироз ўзгача тус олган, ҳў аксариятининг наздида шифокор бор бунинг ишлиб оладиган ёки оворайи сарсон этадиган кимсага айланиб қолган.

Йўқ, бу билан мазкур касб эгаларининг ҳаммаси шундай, деб беш бармоқ баравар эмаслигини эсдан чиқарганимиз йўқ. Бемор соғайиши учун ҳаловатидан кечиб, жон-ҳаёди билан курашувчи шифокорлар, минг шукри, кўп. Бироқ оқ халат эгалари орасида ўз ишига соғувчи, бемордан ниманидир ундириш илмида беварза ёрдам кўрсатишдан бош тортувчилар ҳам йўқ эмаски, ана шунлар касрига баъзи одамларимизда шифокорларга нисбатан ишонч, умид парчаланиб бораётгандек.

Олмалик шаҳар марказий касалхонасида 12 ёшли болакай соғайиши мумкин бўлган ҳолда унинг бир кўлсиз қолишига ҳам бу касбга нолойқлар сабаб бўлди, десак ажабланманг. Нима бўлганда ҳам дардига дармон бўлгувчилар болани дарди бедаво қилганликларидан рости.

Бундан ропа-роса бир йил олдин Олмалик шаҳри Ёшлик кўчасида истиқомат қилувчи Саторовлар oilаси бошига мусибат тушди. Эндигина ўн икки ёшлари қарашлаётган, oilанинг тўнғич ўғли - Илҳом дароҳдан иккилиб оғир тан жароҳати олди. Боланинг кўли синган эди. Тобора аҳоли оғирлашяётган болани зудлик билан шаҳар Марказий касалхонасига элтишди. Кўли тиббиёт тили билан айтганда очик синган Илҳом бир хал-

тадаёқ оёққа туриши мумкин эди. Афсуски, бир ҳафтада... бола бир кўлсиз қолди.

Азиза САТТОРОВА, Илҳомнинг онаси:

Ўғлимнинг аҳоли оғир эди. Унга уй шароитида ҳеч қандай ёрдам кўрсата олмастимизни билиб, дарҳол шаҳар Марказий касалхонаси шовилин тиббий ёрдам бўли-

операция столига ётқиздилар. Ўғлимнинг чап кўли очик синган ҳолатда унга гипс қўйдилар. Операциядан кейин реанимация бўлимига ўтказилди.

Абдураул САТТОРОВ, Илҳомнинг отаси:

Ўша кўни ҳафтаинг шанбаси эди. Ўғлимда наркоз таъсири кетгач, у яна оғриқдан инграй бошлади. Иситмаси борган сари кўтариларди. Туни билан ҳамшираларга ёлвориб, ўғлимнинг иситмаси тушиши учун бир неча бор укол қилдирдик. Тонгни мўжжа қокмай қарашладик. Бироқ ўғлимиз аҳоли ўнгламай демасди. Эртаси - якшанба кўни унинг

яни қилган Аллаёнинг ўзи қарасин", дея бизни ҳайдаб юборди. Навбатчи врач Салом Ҳудоятов ҳам келди-да ўғлимга иситмани туширадиган укол қилишни тайинлаб, беморнинг касаллик тарихи баённомасига ўғлимнинг умумий аҳоли ўртача оғирлигини қайд этди-да, чиқиб кетди. Кейин аниқлаб билдикки, бу врач ўғлим жароҳатининг гипс лангетасини олиб, жароҳатнинг чокларини кесиб, гангрена касаллигининг олдини олиш чораларини қўриши лозим экан. Афсуски, айни ўша лаҳзаларда ўғлимнинг кўлида газли гангрена (қора сон) дақиқа

ҳеч қандай ўзгариш кузатилмаганини, аксинча, янада вазият ёмонлашганини билдим. Боланинг яраларини онганимда жароҳатда газли гангрена касаллиги пайдо бўлганлигини кўриб, бу ҳусудда касалхона бош шифокорининг даволаш ишлари бўйича ўринбосари Салим Маҳамовга хабар қилдим. У беморнинг жароҳат олган кўли бармоқларида кўкариш ва музлаш аломатларини кўриб, дарҳол Республика Шовилин тиббий ёрдам марказидан қон-томир ва йирингли жароҳатли бўйича мутахассис чақирди. Ва болани пойтاختа олиб кетдилар.

ТААССУФ

дерди. Афсуски, ўз бурчини унутган, масъулиятсиз шифокорлар тўғрисида ўғлимнинг бу орзулари энди ҳеч қачон ушалмайди.

Тушкунликда ёниб сўзлаётган онанинг сўнгги эътирофиди муболага йўқ. Тошкент вилоят Суд-тиббий экспертиза бюросида қайта ва комиссия экспертизалар бўлимида эксперт бўлиб ишловчи Комилжон Романовнинг тасдиқлашча, олмаликлик бемор, 1992 йилда туғилган Илҳом Абдукаримов операция қилинаётганида шифокор А. Исмоиловнинг бирламчи жароҳатли ишловини тўлиқ ўтказмаганлиги, жароҳатнинг лат ёган ва битиши мумкин бўлмаган тўқималарини кесиб ташламаганлиги, қоқшолга ва газли гангренага қарши эмлаш ўтказмаганлиги, шифокор С. Ҳудоятовнинг эса беморнинг кўлида иши ва йиринг борлигини била туриб, тегишли ёрдам кўрсатмаганлиги, жароҳатнинг гипс болганини очиб, касалликнинг пайдо бўлишига қарши чоралар кўрмаганлиги оқибатда боланинг ҳаёти оғирлашган. Алап охир кўлини кесиб ташлашдан ўзга имкон қолмаган.

Ишни кўриб чиққан Жиноят ишлари бўйича Олмалик шаҳар суди судланувчилар А. Исмоилов ҳамда С. Ҳудоятовни айбли, деб топди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституция қабул қилинганлигининг 11 йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисидаги Фармонининг 2-моддасига асосан судланувчилар жазодан озод қилиндилар.

Бу шифокорлар қонунан жазодан қў халос бўлдилар, бироқ виждон қийноғидан қутула олармиканлар, деб ўйлаб қоласан киши. Айни пайтда бу инсонларда виждон уйғоқиман, дея иккила-насан.

Хулосага келиш қийин...
Ф. МАҲКАМОВА,
"Қишлоқ ҳаёти" муҳбири.

Шифокор бурчини унутди

12 ёшли Илҳом эса бир кўлсиз қолди

мига олиб бордик. Аллаёр Исмоилов исмли шифокор-травмотолог ўғлимнинг жароҳати жиддийлигини таъкидлади, лекин биринчи ёрдам кўрсатишга ошмади. Наркозга, дори-дармонга пул кераклигини, кўл ҳақи ҳам беришимиз лозимлигини айтганда "Авал ўғлимизга ёрдам беринглр... Ҳаммангизни рози қиламиз. Қўлиб кетмаймиз", дея отаси билан яли-

Илҳомни тез ёрдам бўлимидан жароҳатли бўлимига ўтказишга тўғри келди. Чунки унинг жароҳати йиринглаб, икки чакра бошлаган, боланинг даволловчи врач Аллаёр Исмоилов билан жароҳатнинг ҳамма илгирини олиб ташлаб, очиб кўргангизми, деб боланинг бармоқларида иши бўлиб, ҳаракат ва сезувчанлик сустлашган.

ниб - ёлвориб тезроқ ўғлимга қарашларини илтимос қилдик. Йўқ, барибир, дори-дармон олиб келиб, наркоз учун беш минг сўм, кўл ҳақи учун ҳам яна шунча миқдорда пул берганимиздан сўнггида ўғлимни соат икки яримларда

харорати 39дан ошиб кетди. Мени ҳам, онасини ҳам танимай қолди. Бу ҳақда наватчи ҳамширага айтганимизда, у "Бунча бизни безовта қилаверасизлар", дея бақириб келди-да, аналгин билан димедролни қўшиб укол қилиб кетди. Шунда ўкам Абдуҳамид бундай бепарволикка чидай олмай,

наватчи врач билан урашиш мақсидида "Ординатор" хонасига кетди. Ортидан янги юргудим. Врачларнинг хонасига борганимизда

дам олиш кўни бўлгани учунми, улар маишат қилиб ўтиришган экан. Салридин Сейтимбетов исмли врач "Шунлар жонга теғди-да, бу касални бошқа жойга чиқариб юбориш керак", дея бақира кетди. Укам унга бақиримас, болага қарашли лозимлигини эслатганида врач "Бола менгиз беморим эмас. Унга операци-

сайин кўчаиб бораётган экан, биз ҳам, врачлар ҳам бунчи билмаганимиз. Эртаси кўни ўғлимни операция қилган врач Аллаёр ҳам фақат эмлашни тайинлаб қўя қолди.

Иброҳим СИДИКОВ, Олмалик шаҳар Марказий касалхонасида шифокор-жароҳ бўлиб ишлайди:

Ўч кун олдин операция қилиниб, жароҳатига гипс қўйилган бемор - Илҳомни тез ёрдам бўлимидан жароҳатли бўлимига ўтказишга тўғри келди. Чунки унинг жароҳати йиринглаб, икки чакра бошлаган, боланинг умумий аҳоли оғирлашган эди. Беморни даволловчи врач Аллаёр Исмоилов билан жароҳатнинг ҳамма илгирини олиб ташлаб, очиб кўргангизми деб боланинг бармоқларида иши бўлиб, ҳаракат ва сезувчанлик сустлашган. Аллаёр Исмоилов ҳозирча жароҳатни ювиб тозалашдан бошқа чора қўрмай туришимиз мақсадли мувофиқлигини айтди. Тақийфига рози бўлдим. Эртасига беморни бориб кўргангизми, афсуски, унда

Азиза САТТОРОВА, Илҳомнинг онаси:

"Поитхотдан келган мутахассис-профессор Бахтиёр Бобононов ўғлимни текшириб, кўлининг очик синган ҳолатида гипс қўйиш керакмаслигини айтиб, "Бунчи ким нима учун қўйди?" дея операция пайтида жароҳатга инфекция тушганини аниқлади. Тошкент, Республика Шовилин тиббий ёрдам марказига боргач, ўғлимдан дарҳол қон анализини олишди. Сўнг врач Улғбек Қосимов анализининг жуда ёмон чиққанини, Илҳомнинг ҳаёти хавф остидалиги, агар тезлик билан жароҳатли кўл кесиб ташланмаса, ўғлимиздан бутунлай ажралиб қолишимиз мумкинлигини айтди.

Ўшанда қанчалик қийналганимни таърифлай олмаيمان. Ўғлимнинг бир умрга ногирон бўлиб қолишини истамасдим, лекин у мажрўр бўлса-да, тирик қолишини тилардим, холос.

Илҳом спортнинг қарат тури билан шугулланар, "Катта бўлсам, спортчи бўламан",

"НЕКСИЯ"ли талабанинг ошиғи олчими?

Эшик қўнғироғи чалиниб, қўшни аёлнинг қораси кўринди.

-Биттаю битта ўғлимнинг ташвиши билан олдингизга келдим. Умиджоннинг ўқийшини сиртқига ўтказиб берсангиз, бўлмаса университетга бормасмики. Илтимос, ёрдам беринг...

-Ояжон, Умиднинг ўқийши яхши бўлса, нега бундай дейсангиз? Тажжубини яширолмади амаким. - Ёки пуддан қўйяйлик қўлдингизми?

-Ўғлиз аёл бошим билан топганим бир рўзгордан, шу боланинг ўқийшдан ортмайди. Лекин... аёлнинг кўзларида ёш қалқиди. - Боламнинг кўнгли ўқиски... Умиднинг сўрашдаги болаларнинг ҳаммаси бойваччаларнинг эркатойлари эмиш. Хар бирининг тағида машина, кўлида "сотка" дегандай. Ўғлим уларнинг олдида ҳам бўлиб юришнинг истамапти шекилли, сиртқига ўқийман, деб оёқ тираб туриб олган. Тагин ўқийшга бормайман, деса, икки йиллик контракт пулига қўйиб қолмайлик.

Аёлнинг сўзларидан ўйга толма-миз: нахотки бугунги кунда ўқув даргоҳларида тахсил олаётган талабалар табақага ажралиб қолган, машинаси, кўл телефони бор талабалар ўтирган аудиторияда ўрта-хол oilанинг билимга қанқоқ фарзандига жой тораган бўлса?

Бугунги кунда иктисодиёт, ҳуқуқшунослик соҳаларида ўқётган талабаларга ўзгача ҳавас билан қарайишни яширишнинг ҳолати йўқ. Чунки ҳар қандай давлатда иктисодиёт ва қонун устувор аҳа-ми

ят касб этади. Мана шу соҳалар бўйича битирган талабалар мамлакатимизнинг нуфузли даргоҳларида фаолият қўришадилар. Бу ҳавас билан қарашимизнинг биринчи сабаби. Иккинчидан, бу таълим даргоҳларида ўқийдиган талабаларнинг аксарияти ўзига тўх oilанинг фарзандлари бўлиб, қўшни аёл таъкидлаганидек, кўнчилигининг тағида машина, кўл телефони... юришлари, ўзларини тутишлари ҳам оддий талабаларга хос эмас.

Тараққиёт жамиятини бошқаради. Талабалар ҳам шубҳасиз бу жараёнда четда қолишмаяпти. Ўн йил олдин аудиторияда ўтирган талабанинг дунёқарashi, билим савиясини бугун билан таққослаб бўлмайди. Илгари Жек Лондоннинг "Мартин Иден" асарини ўқиб учун

кутубхонада талаба кўн бўйи мук тушиб ўтирган бўлса, бугунги кунда эса у шахсий компютери олдида ўтириб, интернетдаги сўнгги воқеалардан хабардор бўлишга ошмади. Аваллари "Ўтган кўнлар" ҳамроҳи бўлган талабаларнинг ўрнида бугун компютер, кўл телефони хатини тасаввур эса олмайдиган ёшларнинг пайдо бўлганлиги балки ана шу тараққиётдан дарак беради. Лекин шундай шароитда Умиджон сингари талабалар ўз ночорликларини хис этиб, кўнгилилари оғирмайтганими?

Онани тенгдошлари олдида ўқийши истамаётган ўғлимнинг келажагидан қўра икки

зимидаги ўзгаришлардан бири - шартнома асосида ўқиб бир қатор кулалликларга эгадир-у, аммо... Шартнома асосида ўқийдиган талаба ўз пулига ачинаб, чўнтагинда каттаётган пуллар ҳавода соғурилмаслиги учун ҳам ўқийди, деган фикрлар йўқ эмас. Лекин йилнинг бошидаёқ талабона пулини тўлаб қўйганини талабалик сафидан ҳеч

ким

чиқармайди, дея фирманинг аёллари оғирмида қамми? Шартнома тўловларини талаба эмас, асосан ота-оналар зималарига оладилар. Болаларини қайси даргоҳда ва қандай кўнчида ўқитиш ҳам ўз-ўзидан уларнинг ихтиёрида қолади.

Яқинда бир танишимнинг сўзларини эшитиб, ёқа ушлаб қолдим. Унинг айтишича, сессия бошлангачи учун жияни ундан машинасини бир ҳафтага бериб туришни илтимос қилибди.

-Нега? Университетга сессия даврида машина миниб боришнинг гаши бормикан?-сўрайман қизиқсиниб.

-Бе қайда?-сўхбатдошимнинг асабиллашяётгани юзидан билмивч турарди. - Домларари сессияда югуртирмасликлари учун ҳам ма-

АТТАНГ

шина миниб бориши керак экан. Машинаси бор талабалардан нақдини олишармиш-у, дарров баҳосини қўйиб беришармиш. "Қуруқ" талабаларни эса домларлар "асл мақсадлари"ни айтмайлик қийнагани-қийнаган эмиш. Уларнинг ортдан югурмаслик учун жияним машинани олиб кетди.

Нахотки, бир ҳафта учун талаба ёлгон гапиршиш, ўзганинг мулкни ўзиники қилиб кўрсатишга мажбур бўлса, дейсан беихтиёр.

Дарвоқе, ҳадемай олий ва ўрта махсус ўқув юртиларига абитуриентларнинг ҳужжатларини топириш жараёни бошланади. Табиий, абитуриент ўша олий ўқув юртидаги паст-баландликларини билмайди. Омади қўлиб талаба ҳам бўлди, дейлик. Лекин у кўп ўтмай қоралон курсдошининг юриш-туришига ҳавас ва тақлид қила бошлайди. Акс ҳолда бир аудиториядаги курсдошининг ўзига белпансанларча муомалада бўлиши унинг келажакка ишончини, ўқийшга меҳрини сўндириб юбориши эҳтимолдан холи эмас.

"Нексия"ли талаба эса ўқув йили давомида аудиторияга бирор бўйлаб қўймаса ҳам, сессия даврида ортқ қийналмайдилар.

Эплаб баҳосини олпатми, ҳололи бўлсин, ақл ўргатиш шартми, дегувчилар ҳам бордир. Лекин мана шу талаба бир кўн келиб нуфузли бир ташкилотнинг бошлиғи бўлиб қолса, ўша ташкилот ишларининг аҳолини тасаввур қила олмасми? Дарсини қайфи сафога алишган талаба эртага бир ташкилотнинг масъулиятини қандай қилиб бўйига оларики? Бурни қай даражада хис қиларкин? Вақт курсатди-да, деу қўн қовуштириш бепарволикка ўхшаб қолмаётганими?!

ХУСИН ПАРДАЕВА

"РУСЛАН" ОЧИҚ АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ

акциядорларнинг 2003 йил 1 апрелдаги умумий йиғилиши қарорига асосан эркин савдо улушига эълон қилиш йўли билан номинал қиймати 1000 сўм бўлган 35688 дона эгаси ёзилган оддий акцияларни муомалага чиқарди. Жамиятнинг эмиссия рисоласи Сурхондарё вилоят қимматли қозғалар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш ҳудудий бошқармасидан 2004 йилнинг 15 июн куни J 02-02-сонли рақам билан рўйхатдан ўтказилди. Эмиссия рисоласи бўйича акциялар тақсироти куйидагича.

Меҳнат жамоаси улуши: 2,48 фоиз, 1261,0 минг сўмлик 1261 дона акция. Эркин савдо улуши: 97,52 фоиз, 49427,0 минг сўмлик 49427 дона акция. Эмитентнинг қўшимча эълон қилиш йўли билан эркин савдо улушига чиқарилган акциялари "TERMIZ-BROKERI" МЧЖ БК-374 томонидан савдога қўйилиб, Тошкент республика фонд биржасида, ҳар бир акция 1050 сўмдан кам бўлмаган миқдорда сотилади.

Акциялар 2004 йилнинг 2 июлидан бошлаб сотувга чиқарилади.

Акцияларни сотиш манзили: Тошкент ш., Бухоро кўчаси, 10-уй.

Қўзғатув кенгаши

Ўзбек хореография билим юрти томонидан 1995 йил 9 июнда Акабировна Наргиза Нигматовна номига берилган № 033770 (рўйхат рақами № 1436) рақамли диплом йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

А.Н.Островский номидаги Тошкент театр ва рассомлик санъати институти томонидан 1974 йил 1 июлда Атабаева Зухра Назаровна номига берилган Я № 950173 (рўйхат рақами № 1978) рақамли диплом йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Тошкент шаҳар статистика бошқармаси томонидан 2001 йили СП "HAYSAT-AZIA" қўшма корхонасига берилган гувоҳнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Утеранный гос.ордер № 04-01/21742 от 9.12.02 права собственности Назаровой Манзуры Ташкуловны на квартиру, считать недействительным.

Тошкент шаҳар Чилонзор туманидаги ДХО-шўъба хўжалик ташкилоти - "Инж-трансқурилиш" корхонаси маъмурияти 2002-2004 йилларнинг бухгалтерияга оид ва бошқа ҳужжатлари кўчиш жараёнида йўқолганлигини билдириб, уларнинг топилдиши ёрдамлашганлар рағбатлантирилишини маълум қилади.

Қишлоқ хўжалиги корхоналари ва фермер хўжаликлари раҳбарлари диққатига!

«АГРОТЕХХИЗМАТ-ММТП» МЧЖ

Сотилади:

ТТЗ-80.11., ТТЗ-80.10., МТЗ-80Х, Т-28х4, ДТ-75, Т-4А русумли тракторлар ва уларга эҳтиёт қисмлар.

Сотиб оламиниз:

Янги ва таъмирталаб
ТТЗ-80.11., ТТЗ-80.10.,
МТЗ-80Х, Т-28х4, ДТ-75,
Т-4А русумли
тракторларни
ва уларнинг эҳтиёт
қисмларини.

**Ўзлар — пул ўтказиш йўли билан.
Махсусот сифати кафолатланган.**

Тел.: 144-90-47, 144-05-42. Факс: 144-16-46.

Вниманию ирригаторов,
руководителей ширкатных,
фермерских хозяйств,
предпринимателей!

**ПРОИЗВОДСТВЕННОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ
"ЭНЕРГОМАШ"**

ПРОИЗВОДИТ И РЕАЛИЗУЕТ НАСОСЫ:

Тип "К", тип "Х", тип
"АХ", тип "СМ", тип
"ЦНС", тип "ЦНСГ",
тип "АХП", тип "ХП",
тип "ТХИ"

Выпускаемая продукция испытывается на испытательном стенде и обеспечивается гарантийным обязательством сроком на 2 года, с предоставлением сертификата качества и паспорта.

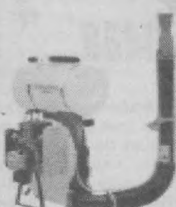
Возможна поставка комплектующих зап.частей, а также гарантийное и послегарантийное сервисное обслуживание.

Продукция сертифицирована.

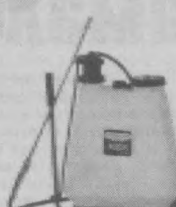
Чирчик, ул.Хайдара Максудова, 3"а
Тел.: 188-38-38; 188-91-83; 175-81-83;
Факс: 8(37171) 5-59-04

**ДЕХҚОН ВА ФЕРМЕР ХЎЖАЛИКЛАРИ СОҲИБЛАРИ, СИЗЛАР УЧУН!
ПУРКАГИЧЛАР КЕРАКМИ? МАРҲАМАТ!**

Боғлар, сабзавот пайкаллари, узумзорлар, иссиқхоналар ва шахсий ҳовли-жойлардаги дов-дарахтлар ҳосилини турли зараркунанда ва ҳашаротлардан

ишончли ҳимоя қилмоқчи бўлсангиз, енгил ва қулай қилиб ишлаб чиқарилган пуркагичлардан фойдаланинг. Улардан дезинфекция қилишда, йўл ёқаларидаги ўт-ўланларни йўқотишда ҳам фойдаланиш мумкин. "Ўзқишлоқхўжаликмаш-хольдинг" компанияси таркибидаги "Агрихим" Ўзбекистон-Италия қўшма корхонасида тайёрланаётган бундай пуркагичлар "Ўзстандарт" агентлиги

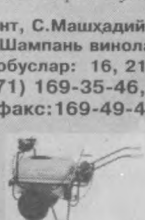
томонидан сертификатлаб берилган ва 6 йилдан бери муваффақиятли фойдаланиб келиняпти. Пуркагичларни маблағ ўтказиш ва нақд пул тўлаш йўли билан сотиб олиш мумкин.

Қўл билан ишлатиладиган уч хил пуркагичлар 2004 йил 1 сентябрга қадар мавсумий чегирма билан сотилмоқда.

Қўшма корхона шундай пуркагичларни тузатиб, таъмирлаб ҳам беради.

Манзил: Тошкент, С.Машҳадий кўчаси, 210-уй.
Мўлжал — Шампань винолари заводи.
Автобуслар: 16, 21, 30.
Тел.: (098-71) 169-35-46, 169-49-33
факс: 169-49-44

**ШИРКАТ ВА ФЕРМЕР ХЎЖАЛИКЛАРИ РАҲБАРЛАРИ,
ТАДБИРКОРЛАР ДИҚҚАТИГА!****ПОЛИПРОПИЛЕН ШПАГАТИ СОТИЛАДИ**

**"ЎЗГАРИШАГРОТАЪМИНОТ"
ОЧИҚ АКЦИЯДОРЛИК
ЖАМИЯТИ ЎЗ
КОРХОНАСИДА ИШЛАБ
ЧИҚАРИЛАЁТГАН БЕДА
ПИЧАНИ, БУҒДОЙ
СОМОННИ БОҒЛАШДА
ИШЛАТИЛАДИГАН
МАХСУС ПОЛИПРОПИЛЕН
ИП-ШПАГАТЛАРНИ
СОТИБ ОЛИШНИ ТАКЛИФ
ЭТАДИ.**

**БУНДАЙ ИПЛАРДАН
ФОЙДАЛАНИШ
СИЗНИНГ
ДАРОМАДИНГИЗГА
ДАРОМАД ҚЎШИБ,
БУҒДОЙ
МАЙДОНЛАРИДАН
СОМОННИ ТЕЗ ВА
СИФАТЛИ ЙИҒИШТИРИБ
ОЛИШИНГИЗГА КЎМАК
БЕРАДИ. МАХСУС
ПОЛИПРОПИЛЕН
ШПАГАТЛАР БИЛАН
ҒАРАМЛАНГАН
СОМОНЛАР ЧОРВА
МОЛЛАРИ УЧУН ҚИШДА
АСҚОТИШИ ТАБИЙ.**

**ПОЛИПРОПИЛЕН ИПЛАРНИ НАҚД
ПУЛ ЁКИ ПУЛ ЎТКАЗИШ ЙЎЛИ
ОРҚАЛИ ХАРИД ҚИЛИШИНГИЗ
МУМКИН.**

**МУРОЖААТ УЧУН МАНЗИЛ: ТОШКЕНТ ШАҲАР,
КАМОЛ ШАРИПОВ КЎЧАСИ, 5-УЙ. ТЕЛЕФОНЛАР:
79-85-01, 79-85-02**

АТИГИ ЮЗ САТР

Гўзал амал

-Савоб нима ўзи?

Бу саволга изоҳли лугатимиздан осонгина жавоб топа оламиз. Агар бунни бир жумла билан таърифлаш керак бўлса, "Савоб инсоннинг инсонга меҳр-муҳаббат, ҳузурбахш соғинчи", дея ифода-лашни хоҳлардим.

-Муҳаббат ҳам бир ибодатдир, дўстлик, биродарлик ҳам бир ибодатдир, одатдаги ибодатларнинг энг аслии савобдир, - дейдилар до-нишмандлар.

Еруғ оламда ўзгаларнинг изтиробини, огирини, дарду ҳасратини, муҳтасар айтганда, қалбини англамоқ ҳам буюк бир савобдир. Шу боис ҳамма нарсанинг увол-и бор-у, савобнинг увол-и йўқдир.

Савоб моҳиятини билган, ундан лаззатланган ва уни истаганлар қомиллик мақомига етишганлар. Бунинг у-дасидан чиқмоқчи учун у ҳавфдан узоқ юриш талаб этилган: шайтон қўтқуси, нафс вассасаси, жаҳолат ху-ружи.

Аслида кенга кенг дунё, дейдилар. Бировларнинг ҳолатини чиқармоқчи ҳаёт-и зарурат деб билганлар ай-нан шу заҳматдан ҳаловат топадилар. Лекин савобнинг нозик жиҳати ҳам борки, ҳожаббарор ҳеч қачон би-ровнинг огирини енгил қилиш эвазига бирон нарс-адан умидвор бўлмайди. Унинг шарт-и ҳолислик ва жумардликдир.

Савоб ҳусусида сўз юри-тилганда, бир воқеа едимга тушади. Ҳақан қишлоғида яшовчи уста дехқон Усмо-нали ота Қурбоннов бозорда тарвуз харид қилаётганда бир нотаниш кимса қатта тарвузни танлаб индамай кета бошлади. Сотувчи унинг ортидан ҳай-ҳайлаш-ча тушибди. Усмонали ота уни йўлдан қайтарибди:

-Қуверинг, пулини мен тўламан.

Сотувчи хижолат тортади: -Нега энди бир нодон учун сиз чиқим қиласиз?

-Раббим мени бергувчи, уни сўрагучи қилиб яратиб-ди. Акси бўлганда нима қилардим? Шунисига шукр, - дейди отахон. Ени-да турган бир харидор "Бун-дайларга сарфлаган пулин-гизга савоб ҳам тегмайди", дейди тўнгилаб.

-Биродар, одоб ва савоб Яратган учун, - отахон шун-дай дея жавоб қайтаради.

Албатта, савобнинг ҳили ва турини санаб ўтишга ури-ниш соҳ толасини ёки қум заррасини ҳисоблашга жад қилиш билан баробар. Бир-ок яна бир савобнинг гўзал амали борки, бу нафсни ислоҳ қила билишдир. Айримлар турли шубҳали йўллар, найранглар билан қатта бойлик орттириб, унинг денгиздан томонини хайр-эхсон қилиш эвазига "қаллоқча оламан" деган умидга борадилар. Лекин ҳаромдан топишган мол-дунё садақага ярамаслигини унут-маслигимиз лозим. Дейди-ларки, ҳаромдан топишган бир сўмини тарк этиш юз минг сўмини садақа қилиш-дан афзалдир.

Хуллас... савоб қилаве-ринг, қўлфи дилингиз очил-иб, рўҳингиз поклаввер-син, азиз замондаш.

Абдумутал АБДУЛЛАЕВ

Қурбон Тожиматов Тошкентда ишлайди. Забардаст олим. Обруйи баланд. Шеър машқ қилиб туради. Гоҳо ҳаёлини паришон юради...

Тошкентдан қишлоғига "Нексия"да қай-таяпти. Дўсти - кат-та завод директори тўй қилапти.

- Шофёрбек, ис-мингиз нима?

- Хуршид исмим,

фамилиям - Илхом-жонов.

- Исми-шари-фингиз маъноли экан.

Истарангиз ҳам ис-сиқ.

- Мен машина хайдайди-ганларни хурмат қиламиз.

- Заво-димиз ди-ректора тайинла-

гандир. Тошкентдан қайтишда Қурбон домлани албатта олиб қайтгин, дегандилар, - деди Хуршид.

- Мана энди, иккимиз дўстмиз. Йўлда йўлдошимиз Хуршидбек. Юзингиздан қури-ниб турибди, яхши инсонларнинг фар-зандисиз. Сўзларингиз ҳам дилга яқин. Сизни энди ҳеч унутмайман, ҳа-а...

Менгнор Олломурадов

Сама-рқандаг келиб чой ичишди. Хуршидбек хизматда бўлди. Қурбон домла шеър ҳам ўқиди. Хуршид-ни мактади. Бойсун-нинг Сайробига келиб озгина дам олишди. Минг йиллик чинорни кўришди. Булоқни, балиқларни... Хуршид гирдиқапалак. Қурбон домла ундан хурсанд: "ақлли йигит - Хур-шидбек", деб қўйди. "Хижолат"лик бўлса-ма, дея домла тандир гўшт билан ошхо-нада "юзта"дан икки бор олдилар. Яна йўл... Қишлоққа етиб келишди. Дўстлар, синфдошлар, тоға-жиянлар, ўқитувчилар-ни кўтиб олишди домлани. Тўрға ўтдилар Қурбон домла. Сурхондарё одати бўйича ҳамма билан бир-бир сўрашдилар. "Нексия" шофёри Хуршидбекка навбат келди. Домла тикилди:

Хотирам яхши-ю... исмингизни сал унутибман. Сизни қаердадир... қаерда-дир кўрганман. Ахволларингиз яхшими? Уйдагилар омонми?

- Хуршидман... "Нексия"ни Тошкент-дан хайдаб келдим-ку.

- Э-э, э-э... Ҳа-ҳа... Сиз-а... - бош чайқади домла.

Менгнор Олломурадов

ХАНГОМА

"Тилимни тишлаганимдан ўргилиб кетай"

Мажлис Қорасарой, Кўкдала ва Қийғирсойни текшириб қайтган уч комиссиянинг ахборотини тинглашдан бошланди.

- Қорасаройда мак-таб ва шифохоналар ўз холига ташлаб қўйилган. Боқибегам амалдорлар ялло қилишдан бўшамай қолишган...

Қорасаройнинг рах-бари Қорахўжаевни тер босди: қоп-қора сочла-ри тикка бўлиб кетди. Ахир олти кишини бир ҳафта меҳмон қилган, комиссиянинг биноийдагига ёзилган маълумоти билан танишгани учун кўнгли тўқ эди-да. У кафтига астойдил туфлади: "Сўз гали бўлсин, иккиюзламачи комиссияни бир фош қилиб..."

Бироқ "фош қилиш" навбати унга келиб улгурмади. Қорахўжаевдан аввалроқ кафтига туфлаганлар бор экан: олдинги Кўкдаланинг кўкариб ўтирган, кейин Қийғир-сойнинг кўзлари қийғир-мутасад-

ҚИШЛОҚДА ДУВ-ДУВ ГАП

никидай дилари комиссиянинг айбларини обдон "очиш ташлади".

- Ҳақиқат баҳсларда туғилади, - деди мажлисни бошқараётган Сухроб Саноевич. - Ўз худудини шу рах-барлар ҳимоя қилмаса, ким ҳимоя қилади?

Икки исёнкорнинг юзлари янаша кетди.

- Комиссияга сафар ҳужжатларини ёзиб, Кўкдала ва Қийғирсойга қайтадан жўнатинг, - буюрди Сухроб ака биринчи ўринбосарига. - Минбаъд бунақа тўхмат билан келса, ишлаш-ишламасини ўйлаб кўраемиз. Башар-ти нуқсонлар тасдиқласа, наъава икки рахбар ўрни-га...

Сухроб аканинг қахрли чехрасига қараб қорасарой-лик Қорахўжаевнинг дами чиқиб бўлганди. "Исёнчилар" бўшаган сари у шўқрона қилиб ўтирарди: "Тилимни тишлаганимдан ўргилиб кетай".

Рустамжон УММАТОВ

Айб кетмондами?

Бу анча йиллар илгариги гап. Қишлоғимизда Махмадали "кетмон" деган одам бўларди. У ки-шини ҳалол ва тўғрисиўз бўлганлиги учун ҳосилот-ликка сайлашди. Далама-дала юриб, қолхозчилар бажарган ишини сифатини кузатарди. Айниқса, иш қурулининг соз-созлиғига қараб қўлга "туш-май"диган, зўғатаси қавшарланган, пеши тик, сак-рама кетмонларни кўрса жиги-бирини чиқиб ке-тарди.

Дала мудири бир кун иккинчи бор чиқадан чи-қётган пайкалга бориб қолди. У ерда пешонала-рини боғлаганча росмана кетмон урётган эркаклар билан аёллар ҳам ёнма-ён ишлашарди. Дока рўмоли-ни бошига тангиб, этагини липасига қистириб олган-ча гўза қопаётган Рихси опа унинг эътиборини тортиди. Чўлдан чиққан эггалари-ни қавлаб қўриб, кўнгли тўлмади шекилли, ўрнидан туриб, опанинг ёнига ўтди.

- Қизим, чопикини сенга ким ўргатган? Кетмонни ҳам шунақа юза урасанми? Қара, кетмоннинг ерга урса сакраб кетаяпти. Зўга-ер бағрига кир-мон кетмонми? Ма-ликарнинг радиогр-аммаларини ҳам қабул қилиб,

уларни ҳамкасбларига узатади ва бу билан у элли кўпгина ташвишлардан ҳолос этати, - дейди ширкат бўғалиги бош иқтисодчиси Бердибой Нурманов.

Холмурод оға эндиликда нафақага чи-қиб шарафли қасбини Тошкент алоқа колле-жини битирган ўғлига топширди ва ҳозир қардон радиоси сирларини унга ўргатмоқда.

Хамдам ЭШОНКУЛОВ, "Қишлоқ ҳаёти" муҳбири.

Шундан кейин Мамат уйига кел-ди-ю, ўғиллари билан қўшинсини-кага ўтиб, унинг автомашинасини гаров сифатида ўз ҳовлисига келти-риб қўйди. Бундай кескинликини кут-

маган Исомиддин тилхат ёзишга мажбур бўлди. Шу тилхат асосида Мамат туман фуқаролик судига мурожаат қилди. Суд томонлар ва-жларини тинглаб, Маматнинг даъво-

сини қаноатлантирди. Лекин Исо-миддин суд қароридан кўрсатилган муддатда қарзни узмасдан пайсал-га солиб юрaverди. Бу орада тўй ҳам ўтди. Ахирги суд ижрочилари аралашуви билан Маматнинг пули қайтарилди...

Афсуски, бугун жамиятимизда шунга ўхшаш қонунбузарлиқ унинг ортидаги дилхиралликларга тез-тез дуч келаяпти. Аслида қарз олди-бердиси ўзаро ишонч асосига қури-лади. Шунинг учун ҳам дейдилар-ки, қарз берувчи ҳам, олувчи ҳам ахли мусулмонлардандир.

Лекин шуниси муҳимки, муҳтож-лардан мурувватимизни аямгани-ми каби ўзгалар ишониб берган қўмакни ҳам, у қандай қўрили-дан қатъий назар, қайтаршини унут-маслигимиз лозим.

Толибжон ЭРГАШЕВ

Рақс сурури

Х.АТОВЕВ олган сурат.

"Тарелка" одам

Ҳаёт гаройиб ҳодисаларга бой бўлади. Уларни қўриб, эшитиб:

- Ё, қудратингдан, Тангри, -деб ёқа ушлайсиз.

Киш кўнларининг бирида йўлу-йўлак-ларни муз қоплаган. Марказий Қизилқ-умдаги Боймурод кўрғонидан чорва-дорлар ташвиши ўн чандон ошган.

Мураккаб об-ҳаво шароитида фер-малар ва ту-

ИНСОН ЎЗИНГ

ман маркази билан боғла-ниш, чўпон-чўликларга мадад бериш ра-дистнинг устакорлиғига боғлиқ бўлади.

Узун бўйли, қатъиятли, сергак Холму-род Исмоилов ўз қасбини узоқ йиллар-дан бери ҳалоллик билан уддалаб, одам-лар олқишини олганлардан.

Аёзли кўнларнинг бирида радция иш-ламай, алоқада узилиш бўлади. Холму-род Исмоилов ширкат идораси томига чиқиб, антеннани кўздан кечириб, но-

созликни кузатади. Кўк муз қоплаган ши-фердан авайлаб юраётганда бир қўли илақдан чиқиб қолади ва у мувозанатини йўқотди. Оқибатда сирғалиб ерга туша-ди. Лекин ҳеч бир ери шикастанмайди. Аёлоқачи ана ишга киришиб кетади.

Мана ўшанга ҳам йигирма йил бўлиб-дики, ҳамқишлоқлари, дўстлари Холму-род Исмоиловга тарелка радист деб му-рожаат этилади. Ажойиб инсон одам-ларнинг сўзидан кўнгли огирмай, уларга табассум билан қараб қўйди.

Холмурод оға ўз ишининг ҳадисини олган, алоқада тоза гапирди, туғма қоби-ляти бор. Бўронли кўн-ларда атрофдаги ҳўжа-ликларнинг радиогр-аммаларини ҳам қабул қилиб,

уларни ҳамкасбларига узатади ва бу билан у элли кўпгина ташвишлардан ҳолос этати, - дейди ширкат бўғалиги бош иқтисодчиси Бердибой Нурманов.

Холмурод оға эндиликда нафақага чи-қиб шарафли қасбини Тошкент алоқа колле-жини битирган ўғлига топширди ва ҳозир қардон радиоси сирларини унга ўргатмоқда.

Хамдам ЭШОНКУЛОВ, "Қишлоқ ҳаёти" муҳбири.

Муҳтожга қарз бермоқ фарз, лекин...

Исомиддин ҳамсойси Ма-матниқига чиқиб, кўнглини очди:

-Савдо-сотик қилмоқчиман.

Шунга... озроқ пул зарур.

Қўшни, сиз ўзимизникисиз, бошқадан сўрашга бет чида-майди.

Мамат ён қўшини пулга зорик-қанлигини билгач, ҳадемай қилиши керак бўлган тўйга асраб қўйган беш юз минг сўмини Исомиддиннинг қўлига тутқади:

-Тўйгача қайтарарсиз, яхшилик-ка ишлатинг.

Қўшни чиқиб кетган, Маматнинг

ёдида тилхат ёзириб олмагани туш-ди. Йигитнинг лафзи ҳалол-ку, дея қўл силтаб қўя қолди. Орадан бир-бирини кўнлар қувиб, ойлар ўта бош-ладик, Исомиддин пулни қайтариш-ни ҳаёлига ҳам келтир-масди. Бир гал чоёхо-нада улфатлари билан базм қилиб ўтирган Исомиддинни кўрган Мамат тўтқиб кетди:

-Қўшни, уялмайсизми. эрта-ин-дин тўй қиламан... Сизнинг ўтири-шингизни қаранг, қарзни қайтаринг ахир?

-Қанақа қарз? Мен сиздан қарз-

манми? Унда тилхатни кўрсатинг... Билиб қўйинг, мен ҳеч қимдан қарзмасман, қарз бўлмайман ҳам!

Шундан кейин Мамат уйига кел-ди-ю, ўғиллари билан қўшинсини-кага ўтиб, унинг автомашинасини гаров сифатида ўз ҳовлисига келти-риб қўйди. Бундай кескинликини кут-

маган Исомиддин тилхат ёзишга мажбур бўлди. Шу тилхат асосида Мамат туман фуқаролик судига мурожаат қилди. Суд томонлар ва-жларини тинглаб, Маматнинг даъво-

СИЗ БУНГА НИМА ДЕЙСИЗ?

маган Исомиддин тилхат ёзишга мажбур бўлди. Шу тилхат асосида Мамат туман фуқаролик судига мурожаат қилди. Суд томонлар ва-жларини тинглаб, Маматнинг даъво-

Журналист ҳамкасбларимиз ҳикоя қилишлари:
 - Мен тарихий шахслардан уч кишига ихлос қўйганман, - дейди Франция Президенти Жак-Ширак. - Людовик олтинчи, генерал де Голл ва рус шоири Александр Сергеевич Пушкин.

- Қизиқки, рус шоирининг ўлимига сабаб бўлган кимса франциялик эди. Фожиадан буён кўп йиллар ўтди. Ушанда нима гап бўлганди? Дантеснинг ўзи ким эди?

Келинг, охириг саволдан бошлай қолайлик. Тарихий манбаларда айтилишича, Дантеслар сулоласига Жан-Генрих Дантес (1670-1733) асос солган. У бой-бадавлат бўлиб, хусусий корхоналари, конлари кўп, мол-мулки беҳисоб эди.

Бизнинг «қахрамон»-ўша бойнинг набираси бўлмиш

Жорж Шарль Дантес-Геккерн 1812 йил 5 февралда таваллуд толган. У Францияда бир оз ўқиди, бироқ камхаржлик сабаб тахсилни тамомлашга тоб-тоқати бўлмади. Кейин қариндошларини қора тортиб Германияга ўтди. Дантеснинг зехни ўткир, уддабуррон, илон билан ҳам тил топиша билладиган йигит экани ҳақида тадқиқотчилар кўп ёзишган. Унинг Пруссия шаҳзодаси Вильгельм (1861 йилдан Германия императори ва Пруссия қироли) билан танишуви ҳамда Голландиянинг таниқли дипломати Геккерн қалбига йўл топиши ҳам феълдаги ана шу сифатларнинг меваси эди. Бу алоқалар Дантеснинг Россияга келиб мустахкам ўрин топишига, юқори табақа зодагонлари даврасига бемалол кириб олишига йўл очди. «Санкт-Петербург ведомствлари» ўзининг 1833 йил 11 октябрдаги сониди шундай хабар қилади. «Николай биринчи» кemasи 78 соат сувда сузиб, жорий йилнинг 8 сентяб-рида Кронштадт бандаргоҳига лангар ташлади. Кемадаги 42 йўловчи билан Нидерландиядан қирол элчиси барон Геккерн ҳам ташириб буюрди». Бунга қўшимча шуки, Дантес ҳам у билан бирга эди.

Дантес даставвал Галерия кўчасидаги камтарона трактир-га жойлашди. Пруссия шаҳзодасининг ёзма тавсияномаси катта иш берди. Барон Дантес 1834 йил 27 январда Ҳарбий академияда зобитлик хизмати учун имтиҳондан муваффақият-ли ўтди ва 8 февралдан алоҳи-да гвардия корпусига зобитлик-ка тайинланиб иш бошлади.

У зоҳиридан ниҳоятда келишган, сўзломол, топқир, уддабуррон йигит бўлганидан ҳар қандай давра билан тил топишар, уни бажонидил қабул қилишарди. Бу ва яна кўп ижобий сифатлари билан императорга ҳам, унинг иниси бўлмиш буюк князь Михаил Павлович-га, кўп юқори мартабали аъён-ларга ва ҳарбийларга, ҳатто Пушкинга ҳам ёқиб қолганди. Алаҳусус, ундаги дилбар фазилатлар пойтахт хонимлари-нинг ақлу хушини олиб бўлган-ди, деб шаходат берадилар замондошлари. Бундай «насиба-дан, табиийки, Санкт-Пете-бургнинг борлиқ задогонлари-дан то император жаноби олииларига қадар лол этган Наталья Николаевна - Пушкин-нинг рафиқаси ҳам баҳрасиз қолмаганди-да...

Энди Дантес ва Геккерн танишуви тафсилотларига келамиз, дард кўчайиб, ун кўрпага ётқизиб ташлади. Пешонасини ушлайдиган ҳеч ким йўқ, ҳамё-ни куппа-қуруқ ҳолда гариб

эди. Бирданига меҳмонхонада тўс-тўполон кўтарилди, чопачоп бошланди, хўжайиннинг ўзи ҳам оёғи қўйган товук ҳолатига тушди.

Маълум бўлдики, Россияга хизматга кетаётган Нидерландия қироли элчиси барон Геккерн меҳмонхонага тушган экан. У бораётган извош бузилиб, шу ерда мажбуран тўхтаб қолади. Бир куни кечки таом чоғи хўжайин бемор французнинг аянчли ахволидан гап очади. Зериккан Геккерн бемор йигит-нинг хузурига қиради ва шафқат билан онасидай, отасидай меҳ-рибонликлар кўргизади.

Извош тўзалади, аммо элчи жўнашга ошқикмайди, Дантес соғинагунча кутиб туради. Уни беҳад ёқтириб қолган Геккерн-

асранди ўғил пойтахт жанобла-ри ва хонимлари даврасида яна ҳам яхшироқ нуфузга эга бўлганидай, ҳарбий хизматда-ги мавқеи ҳам тобора юксалиб борарди. У ҳазил-хузулға, қочиримга устаси фаранглигидан унда-бунда оғзидан чиққан пай-ровлар зарбулмасалга айланиб, то саройгача, буюк князларнинг, малика оймларнинг қулоқла-ригача етиб борарди.

Чунончи Пушкинга замондош қалам аҳллари бир воқеани ла-тифадий завқ билан айтиб юри-шарди. Дантеснинг полк ко-мандири Гринвальд навбатчи офицерларга уйда тушлик қилиб бераар экан. Бир куни о-қатланиб ўтирганларида тепада осиглиқ чироқ тушиб кетиб, ҳамма ёқ бўлгандай. Генерал-нинг уйдан чиқишар экан, Дан-тес пайровни олди:

-У (Гринвальд) бизни қутур-ган сўқимнинг гўштига лампа-мөйи деган зирavorни қўшиб ейишга мажбур қилди.

Ун олти яшар ял-ял ёнган Наталья Николаевнани илк бор курганидаёқ Александр Сергее-вичнинг боши айланди. Шунда Пушкин бир кам ўттиз ёшда бўлиб, кўпдан-кўп жоно-налар билан шакарғуфторлик

ДУЭЛЬ:

Сабаб ва оқибат

(Пушкин ва унинг фожиаси хусусида)

нинг Россияга бирга кетиш ҳақидаги таклифи йигитга айна мударра эди. Шундай қилиб юқори мартабали дипломат но-таниш Дантесни даволаб, кейин Петербургга олиб кела-

қилган эса-да, бунақасини ҳали учратмаган эди. Аслида Пуш-киндай номдор, донгдор инсон-га аини Гончарова хонимдай офатижон муносиб-да. Князь

ди. Унинг марҳамати бу билан ниҳояланмади, мусофирчилик-да ҳам ўз отасиди гамҳўрлик кўрсатишда давом этди. Гек-керн 1834 йили Парижда Дан-теснинг қиблагоҳи билан та-нишиди, муносабатлар тагин ҳам куюқлашди. У 1836 йил бош-ларида Парижда расмий таклиф-нома юбордики, унда Дантес-ни ўғил қилиб олиш истаги из-хор этилганди. Дантес-ота бун-дай ҳолда фарзанди учун яхши истикбол яралишни англади ва розилик билдирди, боланинг инон-ихтиёрини унга топшириб нома эди.

1836 йил 5 майда ўғил қилиб олиш расмиятчиликлари адо этилди ва қирол имзолаган ҳуж-жат билан йигит барон Дантес-Геккерн фамилиясини олди. Рус императори Николай ҳам бу масалага изозат беради, бу ху-сусида вице-канцлерга, сенат-га ва Дантес хизматда турган алоҳида гвардиячи корпус қўмондонига тегишли шохона фармойишлар берилди. Барон Дантес-Геккерн бўлиб олган

догонларга, хоним ва хонимча-ларга қўшгиси йўқ эди. Лекин тақдирда бўлса керакки, унинг тилаги амалга ошмайди. Гузал келинчақ ўша даврага қўшил-ди, бунга унинг холаси Екате-рина Ивановна Загряжскаянинг саройдаги эътибори, нуфузи кенг ва тез йўл очди. Хола ўз вақтида Пушкинга, ҳам жиёни-га ҳам моддий мададкор

маса, унинг яшашига чойчақа беришим керак-да».

Наталья Николаевнага кел-сак, у ҳеч бир жабҳада эрига кўмаклашишни хаёл қилмасди. Императорнинг марҳамати боис қарздор кимсининг забун ҳис-лари қуршовидаги Пушкин си-қилади. Ижод руҳи гоёси ҳам шунга ярашаки, исёнкор, ҳақўй Пушкинга ўрганганлар ихлоси саройдаги Пушкиндан қайтаёз-ган. Шоир подшолик хизмати сабаб қийган камер-юнкер ли-босини эгнидан ечиб Петер-бургдан кетайин деса, аёлининг розилиги йўқ.

Бунинг устига хонимчасининг иштирокисиз саройдаги ёҳуд боёнлар қасридаги бирорта зиёфат ўтмайди. У ҳаммаша ҳам-манинг эътиборида, рақс туш-маса турулмайди: ноз-истинго, ишва, жилава, гамза. Табиатан рашқчи, кўрс ва тезоб Пушкин бу ҳолдан юраги оғриб, хоти-нини неча бор оғохландирди. Оғзаки канча айтган - худо би-лади, ёзган мактубларида ҳам шу ташвиш, қизғонлиш бор, улар архивларда ҳануз сақла-нади. «Гамзаларингга, ишвала-рингга гов солгум йўқ. Аммо сендан суюлмаслигингни, хуш-хулқ ва босиқ бўлишингни та-лаб этаман. Башарти, қайтга-нимда сендаги эътиборини, сод-да-маъсумаликни асизодаларга муносиб феълингни кўрмасам, Исо алайҳиссалом ҳаққи, бил-гилги, талоқ хатинг қўлинг-да бўлади».

Бу қабилдаги Пушкиннинг танбехларига жавобан Наталья Николаевна ҳам гўё рашқ қила бошлади. Эрини хиёнатда, ху-шомадгўйликларда айблаб, Го-лицина, Смирнова, Шишкова, Карамзина, Вульф, Керн каби Петербург ва Москванинг кўпги-на хонимларидан қизғонган бўлади. Пушкиннинг эски шўхликлари Натальянинг эсига тушади. Бу аёлини оқламоқчи бўлганлар, шоирнинг Смирно-ва ва Сивистновалар билан ош-кора алоқаларини эслаб, хоти-ни эрига қасдма-қасд «юрган» дейдилар. Тўхмат қилмай ай-тиш мумкин, Пушкиннинг шўхликлари тайин ва бу ҳақда шаходатлар, макралар, китоблар, тадқиқотлар бор. Яна шундоқ-ки, Пушкин хотинини севарди, бунга шуну ҳақиқат. Бекитиш-дан наф йўқки, буюк шоирнинг бу муҳаббати ўзга хонимларга хушторлик билан уйғунлашган ва боз устига эр-хотин муно-сабатларида маълум бир инк-иروزий ҳолатлар ҳам бор эди. Бу муносабатларга қўланка таш-ловчи Пушкиннинг ўтмишидан ташқари, Наталья Николаевана-нинг маънавий бегоналиги, шо-ирга руҳан қўшилолмаслиги бўлган.

Наталья Николаевна икки опасини ўз уйига қўчириб кел-моқчи бўлди. Александр Сергеевич бу гоёга қарши. Лекин 1834 йил кузининг аввалида Ека-терина (1809-1843) ва Алексан-дра (1811-1891) бари-бир қўчи-риб келинди. Икковлари ҳам қари қиз бўлиб 23-25 ёшга кирган бўлсалар-да, ҳали ҳануз эрсиэ эдилар. Екатерина («Кок») қорасоқ, жануб жонон-ларига ўхшаб кетарди, 6 декаб-рда сарой хизматига олинди. Александр («Азизка») бадбу-руш бўлиб, ҳужалик ишлари, болаларга қараш билан шугул-ланарди. Княгиня Вяземская ва бошқаларнинг гувоҳлигича, Пушкин ана шу қайинсинглиси (Александра) билан «дон олиш-ганмиш»...

Бу пайтда Наталья Никола-евнанинг хусну жамоли ўн тўрт кўнлик ойдаи тўлишиб, кўзни қамаштирадиган даражада лато-фат қўққисига чиққанди.

Хориж матбуоти ва тарихий материаллар асосида Рустамжон УММАТОВ тайёрлади.
 (Давоми бор)

дай ёзганди: «Шоҳ» мен билан яхши ва шафқатли муносабат-да. У мени хизматга олди, саройга ҳарбийликка ё идорага эмас, менга маош тайинлади, архивга киришимга рухсат бер-ди. Бошқа ҳеч иш қилмай, ўша-лар билан шугулланаман, хо-лос. Шоҳ дедими, ҳамонки уй-ланган бўлса ва бойлиги етиш-

Руслар билан хайрлашди

Гуруҳдаги иккинчи учрашув Португалия ва Россия терма жамоалари ўртасида кечди. Шубҳасиз, бу жўфтлик голиби мусобақани давом эттириш учун ўзида имконият сақлаб қоларди, мағлуб жамоа эса "Евро - 2004" билан хайрлашарди. Шу боис ҳам икки жамоа бош мураббийлари ўз шогирдларини ҳал қилувчи учрашувда олдинги баҳсдагига нисбатан бир қатор ўзгаришлар билан майдонга олиб чиқди.

Россиянинг олдинги учрашувда ҳужумда тўп сурган Булкин бу сафар заҳира ўринидан жой олди. Бундан ташқари, Россия терма жамоаси ярим ҳимоячиси

Александр Мостовой ҳам бир кун олдин жамоа қароргоҳини тарк этди. Бунинг сабаби у муҳбирлар билан суҳбатда мураббийни футболчиларга машғулотлар вақтида ҳалдан зиёд қўл сарфлашга мажбур қилганлиги билан айблади ва жамоадан ҳайдалиб, ўзининг клуби "Сельта" ихтиёрига жўнаб кетди.

Португалия терма жамоаси таркибиди ҳам грекларга қарши учрашувда майдонда ҳаракат қилган Фернандо Коуту ва Руй Кошта заҳирада қолдирилди. Учрашувни устунлик билан бошла-

Португалия яшил майдонларида ўтаётган футбол бўйича Европа чемпионати "А" гуруҳи жамоаларининг иккинчи тур учрашувлари бўлиб ўтди. Дастлаб Порту шахридаги "Бесса" ўйингоҳида гуруҳ пешқадамлари Испания ва Греция терма жамоалари саф торттишди.

Дастлабки учрашувда мезбонлар Португалияни аjoyиб тарзда (2:1 ҳисобида) мағлубиятга учратган греклар Иньяки Саас етакчилигидаги испан футболчиларига ҳам етарлича қаршилиқ кўрсатишди. Шу вақтгача бир бор кўтга биринчилигида иштирок этган грек футболчилари "Евро - 88" баҳсларида гуруҳдан

нарига ўтолмай уйларига равона бўлишганди. Учрашув қутилганидек, испанлар устунлигида бошланди. Айниқса, иккала қанотда тўп сурган Эчеверрия ва Висенталарнинг аjoyиб ҳаракатлари грек футболчиларини қўллаб қўллаётганларда ҳимояланишига мажбур қилди. Биринчи бўлиб тўп киритиш Раул жамоадолларига насиб этди. Айнан "Реал" ҳужумчиси томонидан етказиб берилган тўпни чем-

ган португалиялик футболчилар 7-дақиқадаёқ ҳисобни очтиди. Манишнинг аниқ зарбасини Овчинников қайтаришга ожизлик қилди. Шундан сўнг учрашув тенг курашлар остида давом этди. Лекин ўйинни бошқарган норвегиялик ҳакам баъзи ҳолларда ўзи билиб-билмай майдон эгаларига ён босиб турди. Айниқса, "Порту" ҳимоячиси томонидан Қарякага нисбатан ишлатилган қўполлик ҳакам эътиборидан четда қолди. Худди

пионлар лигаси финалчиси Фернандо Мориентес аjoyиб тарзда ўз нихосига етказди. Ҳисобда олдинги чиқиб олган испанлар яна ҳужумга зўр беришди. Греклар эса қарши ҳужум тактикасини қўллаб, ора-сира хавфли вазиятлар уюштириб туришди.

Бундай ҳужумларни баъзида испан ҳимоячилари бартараф этишган бўлса, баъзида Икер Касильяснинг маҳорати дарвоза ишго қилинишдан сақлаб қолди. Учрашувнинг биринчи бўлими 1:0 ҳисобида испанияликлар фойдасига ҳал бўлди. Иккинчи бўлим ҳам яна Испания терма жамоаси ҳужумлари билан бошланди. Қўллаб уюштирилган ҳужумларни нихосига етказишда Раулга аниқлик еттишди.

Баъзи-баъзида хавфли қарши ҳужумлар уюштираётган греклар 66-дақиқада яна ўз сўзини айтиб, бекордан-бекор кўтга биринчилигида иштирок этмаётганини исботлади. 30 метрлардан жарима тўпи ишлаган Отто Регагел шогирдлари стандарт вазиятдан оқилона фойдаланишди. Дарвозадан тўпни қабул қилиб олган Германия бундеслигаси чемпиони Харистаес испан ҳимоячилари ва дарвозабон Икер Касильясни доғда қолдиришга муваффақ бўлди. Ўтказиб юборилган голдан тушқунликка тушмаган испанлар яна ҳужумга зўр беришди. Заҳирадан майдонга тушган Валерон, Хоаким Санчесларнинг сўнгги дақиқаларда берган зарбалари мўлжалга етиб бормасди. Иньяки Саас сўнгги ўмиди ёш ҳужумчи Фернандо Торресни майдонга туштириш ҳам ўзини оқламади. Учрашув 1:1 ҳисобида аяқланди ва ҳисоб бу икки жамоа ўртасидаги баҳслардаги биринчи дуранг натижа сифатида қайд этилди. Бундан олдинги учрашувларда ҳар доим қайсидир жамоанинг қўли баланд келганди.

Кристиан Вьери

Италияда шундай бир ҳужумчи борки, у ҳеч қачон бошқа бирон бир футболчилар соясида қолиб кетмаган. Бу "Интер" ва Италия терма жамоаси ҳужумчиси Кристиан Вьеридир. Кристиан Вьери 1973 йил 12 июлда собиқ терма жамоа дарвозабони Лидо Вьери оиласида дунёга келди. Лекин Вьерилар оиласи номаълум сабабларга қўра Австралияга кўчиб кетгани ва футболчи яшил кўтдада ўлғайди. Дастлаб у Австралияда спортнинг крикет ва енгил атлетика турлари билан шугулланибди. Лекин унинг қонда футболга бўлган қизиқиши унинг 14 ёшда Италияга қорлади. У айтишича 14 ёшда тўлағанда миллионлар йўналиши ошмо тўптиди. Дастлаб босиб йўналиш иштикомат қилган "Бобо" (уни муҳлислар эрқалаб шу лақабни қўйишган) бошда Италияга қўйишчи қўлиб бўлди.

"Бобо" ўзининг дастлабки футболчиллик фаолиятини 1989 йилда Италиянинг "С" серияси вакили "Прато" таркибиди бошлаган. Лекин у бу мавсумда жамоаси таркибиди бирон марта ҳам

майдонга тушмади. 1991 йилда эса уни қўтилимаганда "А" серияси вакили "Торин" ўз сафига қорлади. Дастлабки мавсумда у етти бор жамоаси асосий таркибиди майдонга тушиб, 2 тўп мулаллифи бўлиб ва айнан 1991 йил мавсумида Вьери жамоаси "А" серияни бронза медал билан аяқлади. Кейинги йили эса у 2 бор асосий таркибда майдонга тушди, холос.

Эндигина 19 ўшни қаршилаган қаҳрамонимиз қўнларлар сафига ҳали ҳаракат қилишга имконияти етмаслигини тушуниб етди ва яна пастки дивизион вакиллари сафига қайтди. Икки йил давомида "Лизу", "Ревенне", "Венция" жамоалари таркибиди 61 ўрашувда майдонга тушиб, 23 гол мулаллифи бўлди. Унинг бу хатти-ҳаракатларини қўзғиб юрган "Алтиано" жамоасининг тақлиди Вьерини яна қўнларлар сафига тўп суршиш учун имконият яратди. 1995-1996 йилги мавсумда у янги жамоаси таркибиди 19 ўйинда майдонга тушиб,

етти бор рақиб дарвозабонларини ҳафа қилди. 1996-1997 йилги мавсумда эса уни Италиянинг гранд жамоаларидан ҳисобланган "Ювентус" ўз сафига қўришни хошлаб қолди. "Кекса сенора"лар таркибиди эса у 23 ўрашувда 8 марта дарвозани аниқ нияшга олди.

Лекин қўтилимаганда қаҳрамонимиз фаолияти ҳорик чемпионатдагина синаб қўришни маъқул қориди ва у кейинги мавсум Испанияда "Атлетико" таркибиди пайдо бўлди. Айнан "Атлетико" сафиди ўтказган мавсум футболчилнинг ашхури бўлиб кетишган мавсумда 24 ўрашувда 24 гол мулаллифи бўлиши Европа қитъасида яна бир италиялик тўпурар ўлайиб бораётганидан дарак берарди. Айнан унинг уйлаб ўтказган аjoyиб мавсумидан сўнг яна у ўзини Италиянинг гранд жамоалари "ҳужум" бошладди. Бу курашда Римнинг "Лацио" клуби голиб чиқди. "Лацио" таркибиди ўзининг тўпурарлик қобилиятларини намойиш қилган "Бобо" ўн тездан "Интер" клуби қаридор бўлди. 1999 йилдан 2004 йил яқингача "қўқорларлар" либосида ҳаракат қилди. Айнан "Интер" таркибиди ҳаракатлари мамлакат терма жамоасидан Вьери ўзи учун битта жой ҳозирлаб қўлди. Вьери

369 бор майдонга тушиб, 198 гол мулаллифи бўлган. У бу сонларни ошириш учун ҳали қўчи ҳам, имконияти ҳам бор. Вьери терма таркибиди ҳам 40 ўрашувда 22 голни ўз ҳисобига езиб қўйган. 2004 йилдан эса у ўз фаолиятини яна "Ювентус" таркибиди бошлабди. Бу ҳақда икки жамоалар қилишиб олишди. Вьерини "Ювентус" таркибига ўтқиш ҳақида Алессандро дель Пьеро қўйидагиларни маъқул қилди: "Агар "Бобо" бизнинг жамоада тўп сурса, биз юқори натижаларга эришишимиз, шубҳасиз. Мен у билан бир жамоада тўп суршишни жуда-жуда хоҳлагандим".

Футболчининг футболдан ташқари ҳаёти ҳам ўзига хос. У ўзининг ташқи қўришни билан ҳар доим реклама агентликлари эътиборига тушиб туради. Айнан шу йўл орқали футболчи йилига 10 миллионга яқин евро ишлаб топмокда. Бундан ташқари, термадаги қараридан фабрикаси ҳам фаолият юритмокда. Ламбордини, Таскани, Сид-не ва Миланди рестораниларини гапирмас ҳам бўлади. 31 ёшли қаҳрамонимиз ҳалиям бўйдоқ. Лекин анга йиллардан бўён машҳур топ-модел Элизабет Канилис билан ҳошияти ишқий муносабатлари қўлга қўйилган.

Фазлиддин АБИЛОВ тайёрлади.

"Меҳр ва мурувват йили"га бағишланди

Кун кеча Фарғона шахридаги "Кимёгар" спорт мажмуасида ногирон болалар иштирокидаги пара олимпия спорт ўйинларининг вилоят босқичи бўлиб ўтди.

"Меҳр ва мурувват йили" муносабати билан ташкиллаштирилган ўшбу беллашувларда Фарғона вилоятидаги мурувват уйлари тарбияланувчилари иштирок этишиб, спортнинг олти тури бўйича ўзаро баҳс олиб боришди. Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси ногирон спортчилар ассоциацияси ташаббуси билан ташкиллаштирилган ўшбу баҳслар қизиқарли, кескин курашларга бой тарзда кечиб, турнир якунида голибларга эсдалик совғалари тўхфа этилди. Дарвоқе, эндиликда Фарғона вилояти голиби бўлган жамоа сентябр ойида Тошкентда ўтайдиган пара олимпия спорт ўйинларининг республика босқичида иштирок этади.

Ёшлар Хоразмга ошиқшмоқда

Хоразм вилоятида фаолият кўрсатаётган касб-хунар коллежлари орасида Урганч Олимпия заҳиралари коллежларининг ўзига хос ўрни бор.

Қувонарли томони шундаки, бор-йўғи бир йил аввал қўрилиб, ишга туширилган ўқувчлар ўқув масканининг нуфузи ортиб бораётди. Қизиғи, ўшбу коллежда билим олишни истаётган ёшлар сони кескин равишда ошди. Дарвоқе, ўқувчилар орасида Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва бошқа вилоятлардан келган ёшларнинг ҳам борлиги ёшларнинг ўзлари севган спорт билан шугулланишлари учун барча шароитларнинг муайян қилинганлигидан далолатдир. Ҳозирда 1050 ўринга мўлжалланган мазкур коллежда 750 нафар ўқувчи талаба тахсил оляпти. Бу ёшларга ўз касбининг усталари бўлган 26 нафар малакали мураббийлар сабоқ бермокдалар.

Номзодлар сараланди

Яқинда Чехияда самбо бўйича Жаҳон Кубоги, сентябрда Молдовада жаҳон чемпионати мусобақалари бўлиб ўтади. Ўшбу нуфузли мусобақаларда мамлакатимиз терма жамоаси ҳам голиблик учун кураш олиб бормасди.

Беллашувларда терма жамоа номзодларини саралаш ҳамда тайёргарликни маромига етказиш мақсадида Самарқанд шахрининг Сартепа масканида жойлашган кураш мактаби спорт мажмуасида катталар ўртасида самбо бўйича мамлакат биринчилиги мусобақалари ўтказилди. Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва бошқа вилоятлардан (Наманган вилоятидан ташқари) келган 160 нафар самбо ўстаси ўртасидаги мurosасиз баҳслар муҳлисларга олам-олам завқ бағишладди. Аҳамиятлиси, ўшбу баҳсларда Осиё чемпиони У.Ибрагимов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган спортчи Л.Латиповнинг қатнашганини мусобақаларнинг шиддатли, кескин ўтишини таъминлади. Ўн вазн тоифасида икки кун давом этган мусобақаларда самарқандлик С.Эргашев, Ф.Маматов, Х.Набиев, С.Рустамов, тошкентлик С.Сангинов, бухоролик М.Ғуломов, Х.Хўжаев, қашқадарёлик Н.Жўрақобиллов, қорақалпоғистонлик А.Турдановлар ўз вазнлари тоифасида Ўзбекистон чемпионлигини қўлга киритишди.

Имомали УЛҒАТОВ тайёрлади.

ЯШИЛ МАЙДОН ҚОЛДУЗЛАРИ

200 йил яшаш мумкинми?

Филиппиннинг Баги шахрида мамлакат хилер (тигиз операция қилувчи)лар ассоциациясининг навбатдаги ёпик съезди бўлиб ўтди. Унда бир масала – замонавий одам умрини 150-200 ёшга етказиш мумкинми, деган савол муҳокама қилинди.

— Агар қадимий китоблардаги фактларга ишонадиган бўлсак, — дейди про-

бу ёруғ оламдаги энг гўзал аёл бўлганлиги боис жазоирлик фиръавн уни севиб қолади. Шу даврда яшаган 70 ёшли "қизалоқ" Юдифнинг хусну жамолини кўрган машҳур кўмондон эс-хушини йўқотиб, унга уйланиш ораузи билан яшайди. Бизнинг замонамизда эса 70 ёшга кирган кишининг бир оёғи ерда бўлса, бир оёғи гўрда бўлади, яъни қартайиб қолади. Бунга сабаб нима? Агар одамзод умрининг қисқа-

риши шу зайдда давом этса, 7004 йилга бориб, 25 яшар қиз мункиллаган кампирга, 25 ёшга кирган йигит адоий тамом бўлган чолга айланаркан.

Съездда инсоният умри тобора қисқариб боришига асосий сабаб ҳавонинг ифлосланиши, деган фараз илгари сурилди. Шунингдек, атом асрида инсон организмга жуда катта "юк" тушди. Масалан,

мия ҳар куни меъёридан 2500 марта кўп хабар қабул қилиб олса, кўз 500 марта ортик нарсани кўради. Энг оғир қисмат қулоқнинг "пешонаси"га ёзилган. Чун-

ки инсон қулоғи ҳозир ранг-баранг ва турли-туман товуш, шовқинлар қабул қилмоқдаки, бу илгариги замон билан солиштирганда жуда катта кўрсаткичи ташкил этади. Кишилар 150-200 йил яшаган даврларда одамлар кунига ўртача 12 соат ухлаган, айни пайтда бу кўрсаткич 6,5-7 соатни ташкил этаётган. Хилерларнинг айтишича, уйқунинг

қисқариб бориши инсонларнинг эрта ҳаётдан кўз юмишига сабаб бўлмоқда. Кунига 18 соат меҳнат қилувчи япон меҳнерлари умрининг жуда қисқа эканлиги рўйхатга олинганлиги ҳам бу фаразнинг ҳақиқатга яқинлигини билдиради.

— Инсон умрини узайтиришнинг бир қанча йўллари бор, — дейди 84 ёшли филиппинлик хилер. — Менимча, бунинг учун гўдак туғилиши билан уни ҳавоси мусаффо бўлган тоққа олиб кетиш керак. У бу ерда тоза ҳаводан нафас олиши билан бирга табиат манзараларидан

баҳраманд бўлиб ўссин. Бола улғайиб боришига қарамай телевизор кўрмасин, радио эшитмасин, шифобахш томирлар, мева-чевалар ва қўл билан тутилган бар-ра балиқ билан озиклانسин. Бундай ҳаёт тарзини бошидан кечирган инсоннинг камида 100 йил яшашига мен қафиллик бераман.

Бошқа хилерлар эса қариянинг бу фикрига қўшилишмади. Уларнинг фикрича, инсон ҳаёт тарзининг бузилиши оқибатларини эскича яшаш тугатолмайди. Энди узок яшаш учун одамларни доимий тигиз операция қилиш лозим бўлади. Замонавий хилерлик операциялардан бири кучли гипноз таъсирига туширилган киши юзига қайнаб турган сутни суриш ташқи кўришни ёшартирса, иккинчи усули босқичма-босқич танандаги "қариган" организмларнинг "қисм"ларини хилер усулида олиб ташлашдир. Чунки бундай қилинганда организм ўз-ўзини бутунлай янги, яшарган ҳолда қайтадан тиклайди.

Съездда тахминан одам умрини узайтириш мумкин бўлган 10 хил фараз илгари сурилди ва хилерлар бир қарорга келишолмади. Шу боис улар ҳар ким фикрининг тўғрилигини исботлаш учун қарашлари доирасида ўз устиди тажрибалар олиб бориши керак, деган тўхтамдан нарига ўтолмадилар.

Хориж матбуоти асосида
Фахриддин КАЛОНОВ тайёрлади.

фессор Хосе Альварис, — бундан беш минг йил муқаддам кишилар бемалол 200 йил яшаган. Масалан, Иброҳим пайгамбарнинг хотини Сара 65 ёшида

—Туғилган кунимда Фотима қизим қўйлақлик мато совға

қилди, — дейди эгизак фарзандли танишларимиздан бири, Бухоро шахрида яшовчи Ҳалима

тушлари ҳам бир-бирига ўхшаш.

Бу каби фикрларни эгиз фарзандли оилалардан тез-тез эшитиш мумкин. Мутахассисларнинг билдиришларича, эгизаклар ҳар хил бўлишади. Баъзилар икки туҳум ҳужайрасидан ривожланиб дунёга келишади. Бирок, битта туҳум ҳужайрадан тенг иккига бўлиниб туғилганлари ҳам учрайди. Одатда, бундай эгизакларга тиббиётчилар иккига бўлинган битта организм сифатида қарашади. Бундай эгизакларда ўхшаш жиҳатлар кўп. Улар айнан бир хил китобни, мусиқани, таомни севишади. Эгизак қизларнинг айнан бир йигитни, шунингдек, эгиз туғилган ўғил болаларнинг айнан бир қизни севиб қолиши ҳоллари ҳам кўп учрайди.

Америкалик тадқиқотчилар жинсий иш содир этган эгизаклар тархимаи холини ўрганишда қизиқ ҳолатга гувоҳ бўлдилар. Ўрганиш объекти бўлган эгизаклар туғилган вақтларидан бошлаб бир-бирларини билишмасди. Чунки уларнинг ота-оналари ажралишган, бири она, иккинчиси ота қўлида тарбия топганди. Таажжубки, вояга етган эгиз ака-укалар айнан бир хил жиноят — ўғрилиқни содир эттишган.

Америкалик тадқиқотчи М.Мак-Гроу ўтказган тажриба ҳам эътиборга моликдир. У икки эгизакни ўз кузатуви остига олди. Улар чақалоқликларидан бир-бирларидан фарқ қилишарди. Бири соғлом ва чакқон, иккинчиси эса кучсиз, ҳаракатлари суст эди. Олим икки йил давомида эгизакларнинг кучсини алоҳида парвариш қилди. Натижа эса қўтилганидан ҳам зиёд бўлиб чиқди. Аммо энди эгизаклар ўрин алмашишган эди. Кучсиз соғлом, бақувват ва аксинча тўрт мучаси соппасоғ болакай ожиз ва касалманд ҳолга тушиб қолди. Африкада яшовчи қора танли кишилар оиласида эгизаклар туғилиши ҳоллари бошқа халқларга нисбатан икки қарра кўп учрар экан. Японияда эса аксинча. Шундан келиб чиққан ҳолда мутахассислар бўйи баланд аёллардан эгизаклар кўпроқ туғилади, деган фикрга келишди.

Истам ИБРОХИМОВ

Эгизаклар тақдири нега ўхшаш?

Ўзини жуда ёмон ҳис этиб, нариги дунёга равона бўлишига бир баҳя қолади. Диего билан Лукас эгизак бўлиб, бир-бирларига икки томчи сувдек ўхшаш эдилар. Шу тарика эгизаклардан бирининг фожиали ўлиmidан иккинчисига ўзига хос тарзда хабар боради.

опа Истамова. — Бир маҳал Зухра қизим ҳам уйга кириб келди. Қўлидаги совғани олиб қарасак, Фотима олиб келган матонинг айнан ўзидан. Рангидан тафавут бор, холос. Бир-бирдан беҳабар ҳолда бир хил матони олишганини қаранг.

—Эгизакларимдан бирининг

"Клон" телесериалидаги бу воқеа кишини ўйлантириб қўяди, албатта. Негаки, эгизаклар ҳаёти, туриш-турмуши одамлар эътиборини ҳамиша ўзига тортиб келган.

ўнг қўли шикастланиб, даволанди, — дея эслайди яна бир танишимиз. — Орадан бир ой ўтар-ўтмас иккинчисининг ҳам айнан ўнг қўли шикастланса бўладими? Иккаласининг ҳатто

ИЛОНДАН "БЎСА" ОЛДИ

Дунёнинг ишлари қизик. Қарангки, илондан бўса оладиганлар ҳам учраган. Тавба биз илонни ҳатто ушлашга ҳам кўрқамиз. Бу яна қанақаси бўлди энди? Америка Қўшма Штатларида яшовчи Гордон Кейтс 1999 йилнинг 25 сентяб-рида навбати билан энг заҳарли 11 та илондан бўса олди. Бўлиб ўтган бу ғаройиб ҳодисада 10 та кўзойнакли ва битта 5,57 метрли қирол илонлар қатнашди. "Тотли бўса"лар Гордонни рекордчига айлантирди.

"КОНКОРД" БИРИНЧИ

FAI(Халқаро аэронавтлар федерацияси) талабларига қўра, энг тез парвоз қилиш мусобақаси 1995 йилнинг 15-16 август кунлари ўтказилганди. Унда Франциянинг "Конкорд" самолёти 31 соат 27 минуту 49 секунд ҳаводаги саёҳати билан мусобақа ғолибига айланди. "AG 1995" номли мазкур самолёт Нью-Йоркдаги Кеннеди аэропортидан кўтарилиб, ўзининг "қискагина" парвози давомида Тулуза, Дубай, Гуам, Гонolulu ва Акапулкога етиб борган.

ЭНГ ҚИММАТБАҲО УЙ

1997 йилнинг 12 май кунини машҳур сиёсий маслаҳатчи Эрик Хотунингнинг Гонконг-даги уйи нихоятда қиммат баҳога пулланди. Ўзини танитишни истамаган миллиардер сиёсатчининг уйини нақд 101 909 312 АҚШ долларига сотиб олди ва бу билан каттагина шов-шувга сабаб бўлди.

ДАРОМАДЛИ КОМПАНИЯ

Токиода жойлашган "Nippon Telegraph and Telefon Corporation"(NTT) дунёдаги энг йирик телекоммуникация компанияси ҳисобланади. 2000 йилда мазкур компаниянинг молиявий аҳволи ҳисоб-китоб қилинганди. Унга қўра, шу йили компания 97956 млн АҚШ доллари миқдоридан даромад кўрган. Бунинг 2821 млн доллари соф фойда эканлиги маълум бўлди.

ЭСКАЛАТОРДАГИ "САЁҲАТ"

Шри ланкалик Аруланантам Сареш Яким Барвуддаги "Уэст-файлд" савдо марказидаги эскалаторга 145 соату 57 минут давомида узлуксиз чиқиб тушган. Унинг 1998 йилнинг 25 майдан бошланган "саёҳат"и 31 майда нихоясига етди. Бу вақт ичида рекордчи босиб ўтган масофа ҳам ҳисобланди. Яъни унинг эскалатордаги чиқиб тушишлари 225,4 километрни ташкил этди.

Интернет маълумотлари асосида
Шавкат ОРТИКОВ тайёрлади.

“Санъаткор камтар бўлиши керак”

— дейди Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист **Ғиёс БОЙТОВ**.

— Очиғи, қўшиқ ихлосмандлари орасида сизнинг мухлисларингизни кўп учратганимиз. Аксар қўшиқларингиз севиб тингланади, севиб кўйланади... Эл таниган санъаткорсиз. Ва қўшиқчиликда ўз услубингиз, ўз йўлингиз бор.

— Четдан қараганда шундайдир, аммо ўзим ҳали ўзимдан қониққанамча йўқ. Шунинг учун айтаман. Қолаверса, агар биргина кўнглим бир уйғоқ кўнглини жи- жиллата олса, шу менинг ютуғим ва меҳнатим самарасидир.

— Миллий эстрадада матни саёз қўшиқлар ёмғирдан кейинги кўзқорин мисоли кўпайиб кетганига доир аксар ҳолларда танқидий фикрларга дуч келаямиз. Шунга доир баҳо-мунозаралар бу кўннинг мавзусига айланган, десак ҳам муболағасиз... Сизнинг бу хусусда фикрингиз биз учун қизиқарли?

— Тўғри, бугун шунақа саёз қўшиқлар қулоққа чалинганда, гоҳо тепа сочиғи тикка бўлиб кетади. Айниқса, эстрада- мизга кириб келаётган ёш қўшиқчиларимиз ижодида бу ҳол аққол сезилапти. “Мен севдим, сени деб ёндим” сингари туториксиз қўшиқлар кўйланаётгани рост. Албатта, бу нохуш манзара. Бироқ мен ана шундай ҳисси, носамимий қўшиқларни қўйлаётган ёшларимизни танқид қилмоқчи эмасман. Фақат озми-кўпми меҳнат қилиб, дейлик, маблаг сарфлаб, бир лаҳза ҳам умр кўрмайдиган, халқнинг ёдига тез унутиладиган қўшиқни қўйлашларига ачинаман, ҳолос.

Назаримда, бугун одамларимиз турмуш ташвишларида шу даражада шўнғиб кетишгани, санъатга ҳам эътибор қилмай қўйганлар. Ҳаёт ўйин-кулгидан иборат деб билувчи ҳавоий ёшларимизга эса ўша саёз қўшиқлар ёқапти. Айтмоқчиманки, талаб бўлганда, ҳатто телекранларимизда ана шундай сўзларига-да, хорик эстрадасидан ўзлаштирилган оҳангига-да тоқат қилиб бўлмайдиган қўшиқлар тингловчиларга ҳавола этилапти.

Яна бир жиҳат. Ёшларимизнинг ғарбона ҳаётга қизиқишлари кўпи. Бу ҳатто қўшиқчиликда ҳам сезилапти. Ғарб эстрадасининг ютуғини унутмаган ҳолда уларда, мени кечирасиз-у, кўчада итни ёки мушукни кўриб қолса, ўшанга ҳам бағишланиб айтилган қўшиқлар етарли-ча. Қўшиқчилик йўлини танлаган, бу соҳада илм даргоҳларида ўқиган-у, ўқмаган ёшларимиз эса бугун бўлмаса, эрта-таг ҳудди ана шунақа қўшиқлар айтиб чиқишга ҳайрон бўлмасдим. Насора, айтишадими, нур бор жойда соя бор деб. Фақат бу соялар кўпайиб кетмадим, деб қўриб қам кетасан киши.

— Чинакам санъат ўймайди. Худди шундай эл юрагидан жой олган қўшиқларга ҳам замон ва ҳатто макон даҳл қилмайдими. Лекин айрим қўшиқларнинг ҳофиз умридани ҳам қисқалигининг ғувоҳи бўламиз. Бу аянчали эмасми?

— Қўшиқда оригиналлик ва самимийлик бўлмаса, унинг умри қисқа бўлиши табиий. Бу санъаткор учун том маънодаги ғоже.

Бир мисол. Эндигина санъатда тета- поя қилиб келаётган ёшлар у ёқда тур- син, машхур ҳофизларимиз ҳам хорик муסיқасини ўзлаштиришга ҳаракат қилишлар. Шу йўсинда қўйланган қўшиқ тингловчиларга ҳам манзур бўлапти.

Аммо бу қўшиқнинг муסיқаси ўғирлан- ганини билган, аминманки, тингловчи- нинг ихлоси бутунлай қайтади. Қўшиқ унутилади. Шунинг учун қўшиқчи қўй- ланган оҳангни излаши керак. Шу билан бирга қўшиқнинг сўзи — шеърга ҳам та- лабчан бўлмоғи шарт. Чунки қўшиқчи- ликда шеър оҳанг каби аҳамиятлидир.

— Шундай қўшиқларингиз борки, инсон юрагига яширинган дардларни кўзгайди ва тасалли беради. Уларда оҳангдан ҳам кўра сўзнинг тафтини сезамиз...

— Доим шеър излаб юраман. Агар зўр шеърга кўзим тушса, баданим жимир- лаб кетади. Шунинг тазорқ қўшиқ қилиш- га киришаман. Мен шоир танламайман, шеър танлайман. Фикримча, қўшиқчи шеърга қулоқ солиши, шеър нима деяп- ти, шунга қараб куй басталамоғи керак. Чунки қўшиқ оҳанги ҳам сўздан “дунёга келади”.

Шеърятни севувчи мухлисларга маъ- лум... менинг қўшиқларимнинг аксария- ти раҳматли Мухаммад Юсуф қаламига мансуб. Раҳматли Мухаммад ака жуда танти одам эдилар. Баъзан “Ғиёс, янги- си бор,” деб чиройли шеърларини мен- га илларди... Яширмайман, ҳозир ана шундай чиройли шеърларни кўрсангилар.

— Сизни фонограммдан деярли фойдаланмайди, доимо жонли ай- тишга ҳаракат қилади, дейишди...

— Тўқсон тўққиз фоиз ҳолатда фоно- граммадан фойдаланмайман. Каерга бор- май, барча созандаларимни ёнимга олиб, беш соат бўлса ҳам, қўшиқни жон- ли айтишга ҳаракат қиламан. Чунки жон- ли айтмасан, ўзимни ўзим ялқовдек, но- қулай сезаман. Фонограммда айтиш ҳалолликдан узоқлашгандек, виждонсиз- ликдек кўринади менга. Қолаверса, фо- нограмма ҳеч қачон маҳоратни ошир- майди.

— Айрим хонандаларимиз бир- икки қўшиғи билан ўзини машхур ҳисоб- лай бошлаган, оддий одамларга нисбатан манманлик, кўполик,

ўзига ортикча бино қўйишдек такаб- бурликни касб қилиб оладилар. Бу санъаткорнинг маънавий дунёси қашшоқлигидан далолатми ёки ма- шхурлиқнинг тоши шунчалар оғир- ми?

— Машхурликни ҳамма ҳам кўтаравер- майди. Агар хонанда сиз айтгандек, ман- манлашиб кетса, халқнинг ўзи тарбия- лаб қўяди. Даккилардан хулоса чиқара олгани обрўсини сақлаб қолади, одам- лар билан самимий муносабатда бўла- ди. Одамларни севади. Халқнинг қуд- ратли куч эканлигини унутгани, тушун- магани эса узоққа бора олмайди.

— Икки фарзандингиз бор экан... Улар ҳам сиз каби санъат йўлини тан- лашса, монелик қилмайсизми?

— Мен қўшиқчи бўламан, деганимда ота-онам роса қаршилик қилганлар. Кей- ин қарашса, мен аҳдидан қайтмагилар, қийинчиликларга дош бериб курашгилар. Ахйир менга оқ фотиха беришга мажбур бўлдилар. Шундан буён санъат- нинг паст-баланд, оғир-енгиллигини кўриб яшайман. Агар фарзандларимда ҳам қўшиқчиликка иктидорни сезсам, мо- нелик қилмайман. Ҳозир на овози, на савияси бор, лекин пулнинг кучи билан қўшиқ айтиб юрганлар қанча. Бу жуда хунук...

— Ўқувчиларимизга тилақларингиз?

— Бағрикент, хокисор, танти элимиз омон бўлсин.

Фарида МАҲКАМОВА суҳбатлашди.

Жорий йилнинг 27 март — Халқаро театр куни Ўзбек миллий академик драма теат- ри биносига “Ўзбек- театр” ижодий-ишлаб чиқариш бирлашмаси лойиҳалари асосида замонавий мавзуда сахналаштирилган спектаклларнинг 1- Республика кўрик- фестивали ўз ишни бошлади. Кейинчалик бир қатор вилоят те- атрларида давом эт- тирилган мазкур фестивал ниҳоясига етди.

“37+1” дея ноанъанавий тарзда номланган мазкур фестивални ўтказишдан кўзланган асосий мақсад — мамлакатимиз театрлари- да замонавий қаҳрамон қиёфасини яратиш, бугун- ги кун қувонч ва ташвиш- лари, мустиқиллиқни му- стаҳкамлаш, тараққиётнинг ҳар қайси соҳасида олиб борилаётган ислохотларни маромига етказиш жа- раёнида юзага келаёт- ган муаммо ва қийинчи- лар тўла акс этган, ҳаёт синовлари ҳамда уни ен- гиб ўтиш учун зарур бўла- диган ирода ва жасорат туйғусини шакллантиришга хизмат қиладиган асарлар- ни кўпроқ сахналаштири- лишига эришишдан иборат эди. Юртбошимиз театр ижодкорлари билан ҳар уч- рашувларида қайта-қайта таъкидлайдиган замонавий қаҳрамон қиёфасини ким қандай тушуниши, ан- глашсини билиш ҳам фестивал- ни ўтказишга туртки бўлган, десак адаласамиз.

Мазкур фестивалнинг “37+1” дея номланишида ҳам ўзига хос рамзийлик бор. “37” — бу мамлакат

мизда фаолият олиб бораётган ўттиз етти тае- трни билдиради. “+1” эса “Ўзбектеатр” ижодий-ишлаб чи- қариш бирлашмаси демакдир. Бу би- лан бирлашма нафақат те- атрлар фаолиятига раҳбар- лик қилувчи ташкилот, бал-

“Кўёш фарзанди - Спитамен” (Б.Ис- ломов асари), Ўзбекистон Ёшлар театрининг “Қаб- оҳат тузғони — XXI” (Ж.Юсупов либ- реттоси), Юнус Ражабий номидаги Жиззах вилоят муסיқали драма те- атрининг “Бойқуш” (Туроб

Эзгулик тимсоли

ки улар билан биргаликда изланувчи, ижод қилувчи, санъаткорларни эркин ижод йўлида бирлаштирув- чи бош бўгин, театр жа- моаларининг ажралмас бир бўлаги эканлигига ишора қилинганлигини англаш қийин эмас.

Фестивал давомида то- мошабинлар А.Маҳидий номидаги Каттакўрғон ша-

Мақсуд асари), Муқимий театрининг “Осмоннинг бағри кен” (С.Сирожибди- нов) ва мамлакатимиздаги бошқа театр жамоалари- нинг бир қатор сахна асар- ларини кўриб завқланиш, хордик чимикши ҳамда фикрлаш имконига эга бўлдилар.

Фестивал сўнгига бир қанча номинациялар бўйи-

хар драма театрининг “Кора вабо” (Ҳ.Расул аса- ри), Ҳ.Олимжон номидаги Самарқанд вилоят муסיқа- ли драма театрининг

ча ғолиблар аниқланиб, уларга бирлашма томони- дан диплом ва эсдалик совга- лари топширилди.

Назкат РИХСИБОЕВА

Мўйқалам фалсафаси

Яқинда Ўзбекистон Бадий ака- демияси марказий кўргазмалар са- роида “Ўзбекистонда Хитой мада- нияти кўнлари” доирасида хитойлик бир гуруҳ ранг-тасвир ва графика усталарининг асарлари кўргазмаси бўлиб ўтди.

Хитой ранг-тасвир санъати соломаси салкам икки минг йиллик тарихга эга. Қадимги Чин, Хан каби қудратли империялар даврида Хитой маданияти, санъати жуда ҳам ривожланган бўлиб, яратилган асар- ларнинг бари-бари афсонавий Осмонга- нинг бекиёс қудрати, фалсафий салоҳия- тини тараннум этарди. Бугунги Хитой та- свирий санъати ҳам аждодлар қолдирган бой мерос ҳамда замонавий дунёқараш- ларнинг ўзига хос қирраларини намойён эта- ди. Сиз ҳар бир ижодий ишнинг тасвирий ечимида олам-олам Фалсафа борлигини, бу фалсафа назмиёт қонунларига асослан- гани ҳамда чексиз муסיқий оҳанглар орқали киши қалби- ни жунбушга келтиришини ҳис қила оласиз. Миллий анъана- вийлик ҳамда замонавийлик- нинг ўзаро уйғунлиги ҳам мазкур санъат дурдоналарининг кўрқига кўрк қўшади, хо- лос.

Кўргазмада намойиш этилган асарлар- ни кўздан кечирарканмиз, матода ўта на- фислик билан акс эттирилган табиат ман- заралари, кишилар қиёфаси, бепоён кенг-

ликлар, умуман, ҳар бир нозик чизик, ҳар қайси нафис ҳаракат ва ёрқин ранг ўзига хос руҳий кечинмаларни, фалсафий “порт-

лаш”ни юзага келтиришга амин бўламиз. У ҳоҳ ранг-тасвир йўналишида, ҳоҳ графика йўналишида бўлсин, хитойча ўзига хослик, самимият яққол кўриниб тура- ди. Бу тасаввур, айниқса, Ксинг Жунгунининг “Қирок”, Ванг Хонгжунининг “Ёзги кўёш”, Гао Рунг- сининг “Ҳаёт”, “Композиция”, Хе Жианг- нинг “Орзу”, “Жилга”, Ли Баопингнинг “Саҳ- ро”, Ли Давэининг “Музаётган худуд”, Хуан Тиешаннинг “Ёздан сўнг” сингари асарла- рида кўпроқ ўз ифодасини топан.

— Хитой тасвирий санъати Ци Байши, Сюй Бэйхун, Дзэн-Джау-хэ каби классик мактаблар тамойилига таяниб ривожлан- моқда, — дейди бу ҳақда ХХР рассомлар Уюшмаси вице-президенти, кўргазманинг очилиш маросимида шахсан иштирок эт- ган Ли Давэй. — Бу мактаблар инсон ру- ҳиятини қамол топтириш, унинг сезги ва тафаккур олами бийитиш орқали анъа- навий фалсафани шакллантиришга асо- ланади. Зеро, Инсон фикр юротида ва се- зади, идрок қилиш билан эса Фалсафа яралади.

Кўргазмадан хитойлик ранг-тасвир ва графика усталарининг қирқдан ортик аса- ри урин олган бўлиб, айни қуларда ҳам томошабинлар эътиборига ҳавола қилин- моқда.

Ҳасан ТОШХҲАЕВ

ШИФОКОР МИНБАРИ

“Офтоб тарсакиси”

Айни ёзнинг жазирама ҳароратидан гоҳо эшик, дарвоза тутқичлари дазмолдек қизиб кетади. Куёшнинг беаёв оташ нуридан тупроқ лорсиллаб оёқларни куйдиради. Гоҳо меҳнат билан машғул бўлиб, офтобнинг тигиз нурлари остида қолиб кетамиз. Ана шунда офтоб уришидан азият чекишимиз мумкин.

Одатда офтоб урганида, шунингдек, иссиқланиб кетганда кишида бош оғриши, айланishi, қулоқ шанғиллаши, тана қалтираши, кўз тиниши ҳолатлари кузатилади. Юз кўчиб қизаради, нафас олиш меъёри бузилиб, юрак уриши тезлашади. Гоҳида офтоб урган киши ҳушини йўқотиши ҳам мумкин.

Офтоб урган одамга зудлик билан ёрдам кўрсатиш керак. Аваллабор, уни соя-салқун жойга ўтказиб, совуқ сув, яхна ичимликлар ичириш, намланган сочиқ билан баданини артиш, пешонасига ҳам намланган латта қўйиш тавсия этилади.

Офтоб уришининг оғир кўринишларида мумкин қадар тезлик билан тиббий ёрдамга мурожаат қилинмоғи даркор. Беморнинг юрак фаолияти ва нафас олиши назорат қилиб турилади. Юрак заифлигида аччиқ қора чой берилиши, бежо урадиган бўлса, тинчлантирувчи воситаларни бериш лозим қўрилади. Мабодо бемор ҳушини йўқотса, у ёнбошлаб ётқизиб қўйлади ва зарур муолажалар қилинади.

Офтоб урган кишига қаттиқ, чалбоқ, маъданли сув ичириш керак. Дарвоқе, жазирама кўнлари енгил ил-газламали оқ кийимларни кийиб юриш ҳам мақсадга мувофиқ.

Н. МАННОНОВ

Турли сабаблар билан ташқаридан кам энергия қабул қилиб, кўп энергия ажратадиган кишилар камқувватли сабабли депрессия, камқонлик, туберкулёз ва бошқа касалликларга чалинишади.

Кўпгина одамлар туғма ёки орттирилган аномалиялар туфайли вертикал (космик) каналдан келувчи нозик энергияларни керакли микдорда қабул қила олмасликлари туфайли билиб ёки билмаган ҳолда ўзгаларнинг космик энергияси ҳисобига ўз энергетик каналларини тўлдиришади.

Бу нормал ҳолат бўлиб, бошқалар соғлиғига зарар етказмайди. Бирок бошқа одамларнинг биологик энергиясини била туриб ўлаштириб, ағлаган ҳолда ўлаштирувчи энергетик вампирлар ҳам мавжуд. Бундай одам ўз “ўлжалари”да энергетик портлаш, яъни эмоционал кўзгалашларни келтириб чиқариш мақсадида қасддан жанжал кўтаришади ёки ўзларининг касалликлари ва бахтсизлигидан холилашади ва эшитувчининг кўзгалган энергиясини энергетик меҳуглар орқали тортиб олишади.

Баъзи энергетик вампирлар контакт йўл билан озиқланишади. Улар сўхбатда ёки тугмангизга тегиш, ёки танангизга тигизроқ

Аннобжийданинг шифобахшлиги қадим замонлардан маълум. Халқ табибатида у дармон бағишловчи, қон босимини пасайтирувчи, балғам кўчирувчи омил сифатида кенг қўлланилган.

Ўрта Осиё халқлари аннобжийдадан ичак, буйрак, жигар оғриқларини қолдирувчи восита сифатида фойдаланадилар. Унинг мевалари юқори нафас йўллари шомоллаганда истеъмол қилинса, ижобий самара беради.

Абу Али ибн Сино ва бошқа ҳақиму замонлар аннобжийда мевасини совуқлик деб ҳисоблаган. Меваси, айниқса, ундан тайёрланган талқон буруштирувчи хусусиятга эга. Шу боис у ич кетганида ижобий таъсир кўрсатади. Табибларнинг фикрича, аннобжийда мевасининг озорқ микдори ични қотиради, бироқ кўпроқ истеъмол қилинса, ёмон ҳазм бўлиши туфайли ични суриб кетиши ҳам мумкин. У ўпка ва кўрак оғриғига фойдали. Кўракни юмшатиб, йўтални тўхтатади, томоқ оғриғида ва кекирдак йўллари шомоллаганда, кўп қон кетадиган ҳайзда ҳамда ичак яраларида яхши наф беради. Шунингдек, мева қайнатмаси оғиздаги яраларга, жигар, буйрак ва қовуқ

оғриқларига тавсия этилган, мева қуқунидан асал билан аралаштириб тайёрланган суртмадан яраларни даволашда фойдаланилган.

Аннобжийда баргининг дамламаси зик-

Мевалари олтин исирға

нафас (астма) ва ўпка касалликларини даволашда, иссиқ шишларни йўқотишда ҳам ишлатилган.

Шифокор И.Фозилов бадандаги қичимани ҳам аннобжийда барги билан даволаш мумкинлиги ҳақида маълумот берган. Бунинг учун аннобжийда барглари тозалаб, устига шакр сепиб, беш кун давомида истеъмол қилинса, бу дарддан фориғ бўлади.

Мутахассисларнинг фикрича, аннобжийда данаги соф ҳолда (қовурилган ва қовурилмаган) ҳамда бошқа доривор ўсимлик маҳсулотлари билан биргаликда неврастения, истерия, кардионевроз, бош айланиши, юрак ҳалқиритиши, уйқусизлик, қон босими касалликларида истеъмол қилинса, яхши самара беради.

Замонавий тиббиётда ҳам аннобжийда

ШИФОБАХШ НЕЪМАТЛАР

мевасидан махсус дориворлар тайёрлаб, қон босимини туширишда ишлатилмоқда. Фармакологик тадқиқотлар шунини кўрсатаяптики, аннобжийда мевалари ва барглари асосида

тайёрланадиган 10 фозилли дамлама юқори диуретик (пешоб ҳайдаш) хусусиятига эга экан. Тадқиқотлар яхши натижа берганлиги туфайли аннобжийдан ўрганиш ишлари олиб борилмоқда. Меванинг шифобахшлиги, албатта, унинг таркиби билан тушунтирилади.

Уй-хонадон шароитида аннобжийда ёрдамида қуйидагича туркона дори тайёрлаш мумкин. Бунинг учун 400 грамм аннобжийда, 400 грамм нок ва 100 грамм арпабодиёнга 200 грамм шакр аралаштириб, қиём кўринишига келгунча қайнатилади. Ундан кунига 30 граммдан истеъмол қилинса беморнинг қон босими пасаяди ва бош оғриғидан фориғ бўлади.

МАННОН НАБИЕВ,
доришунос олим.

ПАЗАНДА

Помидор ва тухумли салат

Помидор ва қайнатиб пиширилган тухум парраклашиб тўғралади, қат-қат қилиб идишга солинади. Устидан туз ва қалампир сепилади, сметана қуйилади, майда қилиб тўғралган кўкат сепилади.

Бунинг учун: 4 дона помидор, 2 дона тухум, 1 дона бош пиёз, 3 қошиқ сметана, таъбга қараб туз ва қалампир олинади.

Бу салат иштаха очади. Уни қон босими, шунингдек, жигар ва буйрак хасталиклари билан оғриган кишилар истеъмол қилиши фойдалидир.

Помидор ва олмали салат

Помидор устидан қайноқ сув қуйиб, пўчоғи арчилади. Сўнг тўғраб, тақсимчага солинади.

Кўк коху барглари совуқ сувда ювилиб, йирик қилиб тўғралади ва помидор устига солинади. Арчилган ва уруғи тозаланган олма майда қилиб тўғралган, устига помидор ва кўк коху қўйилади. Сметана лимон шарбати билан аралаштирилиб, таъмга қараб туз сепилади.

Бунинг учун: 5 дона помидор, 2 та коху барги, 5 дона нордон олма, 5 ош қошиқ сметана, 2 қошиқ лимон шарбати, керагича туз.

Помидор ва ёнғоқли салат

Помидор юпқа, пиёз паррак-паррак қилиб тўғралади, саримсоқ туйиб майдаланади. Тақсимчага помидор ва пиёз солинади, устига керагича туз ва қалампир сепилади. Саримсоқ, ўсимлик ёғи ва ёнғоқ аралаштирилади.

Бунинг учун: 5 дона помидор, 2 бош пиёз, ярим стакан майдаланган ёнғоқ мағзи, 3 та саримсоқ, 3 қошиқ ўсимлик мойи, туз ва қалампир керак. Мазкур салат иштаха очади, анча қувватбахш, гижжаларни туширишга таъсир кўрсатади.

жойлашишга ҳаракат қилишади. Натижада кундан-кунга сўйиб, турли касалликларга мойил бўлиб борганингиз сари, улар қувватга тўлиб бораверишади.

Вампирлар учун, озуқа манбаи бўлмаслик учун ҳар қандай бемаъни ва бекорчи

Рукьят водийси

сўзлардан йироқда юринг. Агар, ҳар ҳолда, бунинг иложи бўлмаса, уларга нисбатан соувқон (эътиборсиз) ва бамайлихотир бўлинг.

Даргазаблиқдан саклиниш ва тинчланиш энг самарали ҳимоя курулинигиз бўла олади. Улардан ҳимояланишнинг энг яхши йўли юқори руҳий вибрацияларда яшаш, пок ниятли бўлиш ва хайрли амалларни бажариб, улардан қувончи, билимингизни мукаммаллаштириш ҳамда кучли энергетикага эга бўлишдир. Шунда ғалабанинг қонуни бўйича кучли вибрацияли ёвуз энергетик ниятлар сизнинг ауранингизда қулай муҳит топа олмайд.

Энергетик донорлар бунинг акси бўлиб, ўз биознергиясини атрофдагиларга бериб,

78 ёшни қаршилаган сурхондарёлик ота-хон қарилқ гаштини сурмоқда.

С.ЭШМИРЗАЕВ олган сурат-лавҳа.

унинг ўрнини вертикал каналлар орқали тўлдириб олишади.

Айрим одамлар ўз фикрларини бир тутамга йиға оладилар, уларнинг шу вақтда ўйлаган ҳодисаси амалга ошиши мумкин. Халқда буни “кўз тегиш” деб аташади. Тибб ҳақимлари эса буни энергиянинг ўтказилиши ва фикрларнинг трансформацияси (кўчирилиши) деб тушуниришади. Тез кўзикадиганларнинг биознергетик аураси суст бўлади.

Инсониятдаги биознергетик қувват ҳатто табиатда ҳам ўз таъсирини кўрсата олади. Чунки уларнинг узвий боғлиқлиги сизга маълум. Ауралар қоринмасидаги салбий биознергетик майдонлар концентрациясининг юқорилиги ҳатто табиий офатларни келтириб чиқаришга қодир бўлади.

Дуоибадни ҳам сўз орқали салбий энергиянинг табиат орқали унинг бир офати кўринишида бошқа бировга етказилиши, деб аташ мумкин.

Бой эмоционал озуқани кучли, умид ва ишончни йўқотганда ҳамда мақсадли маслаҳатдош (ҳамфикр) кишилардан олишингиз керак.

Шунинг учун ҳам яхши одамларни дунёнинг устунли дейишади.

ДИЛФУЗА БОЗОРОВА,
шифокор-аспирант.

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

НАЪМАТАК

Наъматак меваларидан тайёрланган дамлама ўпка сили, жигар, ўт қопчасининг яллиғланиши, ичак, буйрак, қовуқ касалликларини даволашда тавсия этилади.

Наъматакининг мевасидан тайёрланган қайнатма эса қон тўхташи, иситма тушириш хусусиятига эга. Унинг баргларида тайёрланган қайнатма меъда оғриқларига фойдали. Халқ табибатида наъматак илдизларидан тайёрланган қайнатма қовуқ ҳамда буйракка тош келиб, оғрик берганда иччилса, кишига анча енгиллик беради. Наъматак мевалари дамламаси тинка қуриш, камқонликда, дармонсизликда ҳам яхши самара беради. Шунингдек, болаларда кузатиладиган майда тошмаларни, ўткир инфекция касаллик – қизилчани, терламани даволашда қўлланилади.

Илмий тиббиётда наъматак мевасидан дамлама, шарбат, холосос каби доривор препарат тайёрланади. Мазкур препаратлар авитаминоз хасталигини, атеросклерозни даволашда тавсия этилади.

Уй шароитида наъматак меваларидан қайнатма тайёрлаш учун оғзи ёпиладиган идишга 2 стакан сув қуйиб, 1 ош қошиқ майдаланган мевадан солинади ва 10 дақиқа қайнатилади. Сўнг бир сутка давомида тиндириб қўйилади. Қайнатма докдан сўзилган, унга шакр қўйилади. Қайнатмадан кунига 3 маҳал овқатдан олдин ярим стакандан ичиш тавсия этилади.

Ўзбекистонда наъматакнинг “Итбурун”, “Федченко”, “Бергер” навлари ўстирилади.

ХУРМО

Шарқ хурмосининг ватани Хитой. У эрамизгача бўлган даврлардаёқ маданийлаштирилган.

Халқ табибатида пишиган хурмодан олинадиган қуолтирилган шарбат хафаконликда, камқувватликда, қон босими пасайиб кетганда, юқори нафас йўллари шомоллаганда истеъмол қилинади. Хурмо меваларидан тайёрланадиган шарбат буюқ хасталиғига даво ҳисобланади. Илмий тиббиётда хурмодан меъда-ичак касалликлари, фурункулезли жароҳатларни даволашда фойдаланилади. Хурмо мевасидан мураббо, повидло каби ширинликлар тайёрлаш мумкин. Республикамаизда хурмонинг “Томополон” ва “Қандил Денов” навлари ўстирилади.

Х.МАХАМОВА тайёрлади.

Мунажжимлар башорати (21 — 27 июн)

КҮЙ
21.3-20.4
Утган ҳафта-лар давомида сизга ечи-лиши қийин бўлиб туюл-ган муамоларни келаёт-ган ҳафтада шу даража-да осонлик билан ҳал этасизки, бу ўзингизга ҳам мўъжизадек туюла-ди. Нимаям дердик, сиз мўъжизалар яратишга қодир инсонсиз-да...

Бузоқ
21.4-20.5
Ҳафта яқинла-рингиз билан са-мимий муносабатни йўлга қўйишда анча қулай келади. Қачонлар-дир дилингизни оғритган ёки сиз ранжитиб қўйган кишилар билан ярашиш фурсати келди. Турмуш-да ҳам "эр-хотин - қўш хўкиз" мақолига амал қилсангиз, асло ютказ-майсиз.

Эгизаклар
21.5-21.6
Ўзингизни ҳар томонлама намоён қила олишингиз учун қаршин-гизда имконият эшикла-ри очилмоқда. Билимин-гиз, интеллектуал салоҳи-ятингиз ҳамда ташкилот-чилик қобилиятингиз раҳ-барият томонидан юқори баҳоланади. "Иш билан-га минг танга" деганла-ридек, ҳамёнингиз ҳам анча қалпайиб қолади.

Қисқичбақа
22.6-22.7
Мақсад сари интилишингизни узоқ са-фарга йўл олган улкан ке-мага қийсаш мумкин. Янги гоғларни ҳаётга татбиқ этишдан қўчи-манг. "Секин юрсанг узоққа борасан", дейи-шади донолар. Яқин ке-лажақда сизни нурли манзиллар кутаётганини унутманг.

Арслон
23.7-23.8
Кўчмас мулк олди-сотдиси, сугурта ва қарз олди-бердисиди хушёр бўлинг. Текшир-май туриб, бировга ишонманг. Агар юлдуз-ларнинг башоратига қулоқ осмасангиз, охи-роқибатда "худога сол-дим", деб қолишингиз эҳтимолдан ҳоли эмас.

Паризод
24.8-23.9
Ердამга муҳ-тожлар учун кўмак қўли-ни чўзинг. Аммо, қилган яхшилигингизни ҳадеб миннат қилавериш яра-майди. Қилинган яхши-лик учун энг яхши жавоб "мендан қайтмаса, худ-дан қайтсин" эканлигини мудом ёдда тутинг.

Тароз
24.9-23.10
Ҳафтани кўта-ринки руҳда ўтказасиз. Режалаштирган ишларин-гиз ҳам ўз самарасини бера бошлайди. Бироқ юлдузлар соғлигингизга эътибор қаратишингиз лозимлигини маслаҳат беришмоқда. Ахир "сало-матлик - туман бойлик", деб бежиз айтишмаган.

Чаён
24.10-22.11
Гоғларни ама-лиётга жорий этиш, ўйланган ниятларни реал ҳаётга татбиқ қилиш учун қулай фурсат. Агар маз-кур ҳафтада янги ҳаёт бошласангиз, бахт куши сизга бир умр ҳамроҳ бўлади. Фақат умр йўлдо-шини танлашда адашма-сангиз бўлгани.

Ўқотар
23.11-21.12
Аниқ ҳисоб-ки-тобларга асосланган ҳолда иш юритинг. Им-кониятингиз даражасида-гина ҳаракат қилинг. Ку-чингизга ортиқча баҳо берсангиз, ҳам жисмо-нан, ҳам руҳан чарчаб қолишингиз мумкин.

Тоғ эчкиси
22.12-20.1
Турмуш ўрто-гиз билан муноса-батларингизда мўъта-диллик фасли бошлан-моқда. Бир-бирингизни биргина нигоҳ орқали тушуна бошлайсиз. Иш-хонангиздаги вазият ҳам кўнгилдагидек бўла-ди. Эрталаб ишга, ке-чурун уйга шошадиган паллангиз келди.

Қозғ
21.1-19.2
Ишчанлик ва ижодий қобилиятингиз ортиб, "тоғни толқон, чўлни гулистон" қиласиз. Ҳар қандай муаммо қар-шингизда муаммолик ху-сусиятини йўқотади. Ҳасадгўйлардан эҳтиёт бўлинг. "Ўзига тупа ке-солмайдиганлар сизнинг угра ошингизга" "заҳар солишга" интилиши мум-кин.

Балиқ
20.2-20.3
Ҳафта даво-мида ички "мен"нингиз-га қараб иш тутинг. Бо-лар билан тил топи-шиб, уларнинг кўнглини ўқситмасликка тири-шинг. Яқин кишингизга севгингизни айтишдан зинҳор уялманг. Ана шундагина ҳафта тўла-тўқис сизга бағишлана-ди.

С К А Н В О Р А

Сўранг, жавоб берамиз

ЗАРАРНИ ЭГАСИ ТЎЛАЙДИ

Савол: Ҳозирда шаҳарларда жуда кўплаб "Да-мас", "Тико" русумли транспорт воситаларида эга-лари томонидан эмас, балки ижарачилар томони-дан йўловчилар ташишмоқда. Агар бундай шахслар томонидан ижарадаги транспорт воситасида йўл ҳалокати содир этилса, етказилган зарарни тўлаш мажбурияти кимнинг зиммасига юклатилади?

Т. ЭҒАМОВ,
Навоий вилояти.

Ўшбу саволга ҳуқуқшунос Абдурашул МАДРАҲИ-МОВ жавоб беради:

Жавоб: Зарарни тўлаш мажбурияти ошқича хавф манбаига мулк ҳуқуқи, ҳужалик юритиш ҳуқуқи ёки оператив бошқарув ҳуқуқи ёхуд бошқа ҳар қандай қонуний асосда эгалик қилувчи юридик шахс ёки фуқарога юклатилади. Шунга кўра транспорт воси-тасини бошқарувчи шахс томонидан ўшбу транс-портдан фойдаланиш жараёнида йўл ҳалокати со-дир қилиниши натижасида етказилган зарарни тўлаш мажбурияти транспортга эгалик қилувчи шахсга юклатилади.

ИМТИЁЗ ФАҚАТ БИТТА БЎЛАДИ

Савол: Кўп болали она сифатида менга мол-мулк солиғида имтиёз борми?

Т. Мамадиёрова,
Наманган вилояти.

Ўшбу саволга Республика Давлат Солиқ кўми-таси жисмоний шахслар томонидан солиқ тўғри-сидаги қонунлар бажарилишини назорат қилиш бош бошқармаси масъул ходими И. Ўсаров жа-воб беради:

Жавоб: Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодек-сининг 93-моддасига биноан ўн нафар ва ундан ортқ фарзанди бор аёлларга мол-мулк солиғида имтиёзлар мавжуд. Лекин ўшбу имтиёзлар мол-мулк эгасининг танловига қараб, мол-мулкнинг ҳар бир тури бўйича фақат бир объектига таал-луқли бўлади. Яъни имтиёзга эга бўлган фуқаро-нинг эгалигида ҳовли-жой, дала ҳовлиси ёки ху-сусийлаштирилган квартираси бўлса, шу фуқаро-нинг танловига (ҳоҳишига) кўра фақат бир объект учун имтиёз берилади ва қолганлари умумий тар-тибда солиққа тортилади.

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТ	ТАХРИР ХАЙЪАТИ: Санд АҲМАД, Аятай АДИЛОВ, Комижон МАМАЖОНОВ, Суннат САЙДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Ҳабиб ТЕМИРОВ (Бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Гафур ШЕРМУҲАММАД (масъул котиб), Озод ШАРОФИДДИНОВ.	МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Аграрно-саноат таркибидеги ҳамда шу тармоқда дахлдор вазирликлар ва идоралар	ТЕЛЕФОНЛАР: Қабулхона - 136-58-83 (факс): 133-09-93 (факс): 133-40-87, бош муҳаррир ўринбосарлари - 133-16-27, 133-44-43, котибият - 136-56-30. Ижодий гуруҳлар: 136-54-44, 136-56-21, 136-56-25, 136-54-42.	ВИЛОЯТ МУҲБИРЛАРИ: Қорақалпоғистон Республикаси - 8-361-58-512-17; Андижон - 8-374-22-234-08; Бухоро - 8-365-22-322-25; Жиззах - 8-372-22-648-72; Навоий - 8-436-22-60-525; Наманган - 8-369-43-311-81; Фарғона - 8-373-61-221-97; Самарқанд - 8-366-33-70-57; Сурхондарё - 8-376-46-526-61; Сирдарё - 8-367-37-23-813; Тошкент - 8-371-136-56-21; Хоразм - 8-362-22-623-50; Қашқадарё - 8-375-22-517-65.	Реклама ва эълонлар бўлими телефони: 133-44-43, 136-58-83.	МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй	Реклама ва эълонлар матни учун буюртмачи жавобгар Навбатчи: Х.ПАНЖИЕВ, Ш.ОРИТҚОВ.
--	--	--	--	---	---	---	--

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2003 йил 20 ноябрда № 050 - рақам билан рўйхатдан ўтказилган.

Газета сешанба, пайшанба, жума кунлари чиқади.

Буюртма Г-720, ҳажми 2 босма табоқ.

Офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-3.

Босишга топшириш вақти: 21.00.
Босишга топширилди: Адади - 10440

Газета тахриратнинг компьютерлик терилди ва саҳифаланди.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди.
Манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

1 2 3 4 5

E-mail: kishlokhayoti@yahoo.com